Է. ՏԱՐԻ 1894 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 2 ՄԱՐԵՐԻ 4382 — Հ. Տ. 9 ՄԱՅԻՍ 1890 — Ն. Տ. 21 ՄԱՅԻՍ 1890 — ՀԻՋՐ. 3 ՇԷՎՎԱԼ 1307 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ԱՅԼ ԻՆՉ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه ده غلطه ده نورادونكيان خانده آرهولك
غزته سی اداره سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible] ... 160
» ... 80
» ... 40
[illegible] ... 200
» ... 100
Օտար երկր ... 56
» ... 28

[illegible]

Les Annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ
ՕՍՄ. ՊԱՐՏՈՒՑ ՓՈՓՈԽՄԱՆ
(ՔՈՆՎԵՐՍԻՈՆԻ)

4% ՕՍՄ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ՊԱՐՏՔ

Ֆր. 195,681,500. Անգլ. ոսկի 7,827,260. Օսմ. ոսկի 8,609,986.
Մարք 156,545,200.

Այս Փոխառութիւն է հրապարակ կը հանուի ըստ կարգադրութեանց որք տեղի ունեցան մէջ Կ. Օսմ. Կայս. Կառավարութեան, Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչական Խորհրդոյ և Օսմ. Կայս. Պանքային, կարգադրութիւնք որք վաւերացեալ են 1890 Ապրիլ 15/27ի Կայսերական Իրատէով.

Հրապարակաւ պիտի ստորագրուին 391,363 հատ պարտատոմսք, հատը 22 Օսմ. Ոսկւոյ, ունողին վճարելի, որոյ տոկոսն է օսմ. ոսկի 0·88, և որոյ մայր-գումարն 100ին 100 հաշուով հատուցանելի է 44 տարիէն.

Մասնաւոր առանձնաշնորհմամբ, և նախ քան զամենայն, այս պարտատոմսից վերաբերեալ վճարմանց յատկացեալ են ՏԻԳՐԻՍԻ ՕՍՄ. ԲԼԹԻՒՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՐԿՆ և այլ հասոյթք որք յատկացեալ են Օսմ. Հանրային Պարտուց վճարման, ընդ մատակարարութեամբ Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչական Խորհրդոյն.

Այս Նոր Փոխառութիւն յատկացեալ է 1881ին եղած և Փրիորիթէ կոչուած 5% տոկոսաբեր Օսմ. Առանձնաշնորհեալ Պարտատոմսից տոկոսին զեղչման կամ գլխամասին հատուցման, որք նոյն հասոյթներով երաշխաւորեալ էին, և հետեւապէս այս Նոր Փոխառութիւն Նոր բեռ մը չէ Օսմ. Գանձուն վրայ.

Այս Փոխառութեան պարտատոմսից կցեալ են վեցամսեայ կտրոններ՝ ոսկեդրամով վճարելի Մարտ 13ին և Սեպտ. 13ին.

Վճարմանց պիտի կատարին ի Լեհն Օսմ. Կայս. Պանքային, ի Փարիզ՝ 19 Ֆր., ի Լոնտոն՝ 8 շիլին, ի Կ. Պոլիս՝ 44 զրուշ ոսկեդրամ, և Օսմ. Կայս. Պանքային Թղթակցաց ձեռամբ, ի Պերլին և ի Ֆրանքֆորթ 8 մարք, և Ամսթերտամ՝ գրամոց փոխի գնով.

Այս փոխառութեան պարտատոմսք 100ին 100 հաշուով հատուցանելի են վեցամսեայ 88 վիճակահանութեամբք, որք պիտի կատարին ի Կ. Պոլիս ամէն տարւոյ Փետր. և Օգոստ. ամսուն, ընդ հսկողութեամբ Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչական Խորհրդոյն և Օսմ. Կայս. Պանքային. Առաջին վիճակահանութիւնն 1891 Փետր.ին է.

Փետր. ամսուն վիճակահանութեամբ ելած Պարտատոմսք կը վճարուին յաջորդ Մարտ [illegible], Օգոստ.ին [illegible] յաջորդ Սեպտ. 13ին, հետեւեալ կերպիւ.
[illegible] Պերլին և Ֆրանքֆորթ 400 մարք, ի Կ. Պոլիս՝ 22 օսմ. ոսկւոյ վճարմամբ, և Ամսթերտամ [illegible] համեմատ.

ՀԱՆՄԱՆ ԳԻՆ 18 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԵՒ 11 ՂՐՇ.

Տոկոսը կը սկսի 1890 Մարտ 13էն

Ստորագրութեան պարտին հետեւեալ եղանակաւ վճարել.	Օսմ. Ոսկի
Ստորագրման պահուն, 1890 մայիս 22ին,	2·20
Պարտատոմսից վերջնական բաշխման պահուն	2·71
Յունիս 20էն 25	6·60
Յուլիս 20էն 25	6·60
Գումար, Օսմ. Ոսկի	18·11

Ստորագրողները կրնան իրենց պարտքերնին վճարել՝ եթէ կ'ուզեն՝ 4% զեղչով.
Այն ստորագրողք որք պարտատոմսից վերջնական բաշխման պահուն բոլոր պայմանաժամերը կանխիկ վճարեն, ոսկեդրամ 7 ղրուշի պարգեւ մը պիտի ընդունին առմէն մի Թուղթ, որով 18·11 ոսկւոյ պարտատոմսն 18·04 ոսկւով պիտի ընդունին, դարձեալ 1890 Մարտ 13էն հաշուելով տոկոսն.
Իսկ այն ստորագրողք որք յաջորդներն իրենց վճարումներ՝ % 6 տոկոս պիտի վճարել տալն.

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ԿԱՏԱՐԻ
Ի Կ. ՊՈԼԻՍ ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ՄԷՋ, 1890 ՄԱՅԻՍ 22, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

Ստորագրուած պարտատոմսից ստորագրողներուն բաշխուած պահուն, առանց առժամանակեայ վկայագրեր պիտի տրուին, որոց վրայ Մարտ 13էն մինչեւ Սեպտ. 13ի տոկոսը պիտի վճարուի, դրոշմով նշանակեալ, 1890 Սեպտ. 13ին, մէն մի պարտատոմսի վրայ 44 ղրուշ ոսկեդրամի վճարմամբ.
Իսկ բուն պարտատոմսք եաքէն պիտի տրուին ստորագրողաց, որք իրենց առժամանակեայ վկայագրերն ետ տալով պիտի ընդունին իրենց ստորագրած պարտատոմսերուն վերջնական Թուղթերն, որոց վրայ պիտի գտնուի 1891 Մարտ 13էն վճարելի կտրոնն. Այս վերջնական Թուղթեր պիտի մասնակցին առաջին վիճակահանութեան, որ 1891 Փետր.ին պիտի կատարի.
Եթէ ի հրապարակ հանուածէն աւելի պարտատոմսք խնդրուին ստորագրողաց կողմէ, համեմատաբար պիտի զեղչուին ամեն խնդրանք. Բայց բնաւ չպիտի զեղչուին անոնց խնդրանք որք իրենց ունեցած Փրիորիթէ Թուղթերը փոփոխման կ'ներկայեն. Այսպիսիք քանի՛ հատ հին Թուղթ որ բերեն՝ նոյնչափ պիտի ընդունին նոր Թուղթերէն.

ՓՈՓՈԽՈՒՄ 5 0/0 ՓՐԻՕՐԻԹԷ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԻՑ

Փրիորիթէ կոչուած 5% Առանձնաշնորհեալ Պարտատոմսից տէարք նախամեծար իրաւունք ունին —առանց զեղչման— ստորագրուելու այս նոր Փոխառութեան պարտատոմսերուն, հատը 18 ոսկի և 4 ղրուշէն.
Այս նպատակաւ, իրենց Թուղթերը մինչեւ 1890 մայիս 22 պիտի յանձնեն վերեւ նշանակեալ մնտուններուն, որք զանոնք ի վճարումն պիտի ընդունին 22 ոսկի 37 ղրուշէն, որ կը ներկայացնէ դրամագլուխն՝ յաւելեալ 5% շահով, մինչեւ 1 յունիս 1890. Արժեւաւորք, յայտարարելով թէ կը ստորագրուին նոր փոխառութեան, 20 ամսոյ պայմանաժամ պիտի ունենան Թուղթերն յանձնելու.
Փրիորիթէ պարտատոմսից փոխանակէն յառաջ եկած տարբերութիւնք, երբ նոր փոխառութեան մէկ պարտատոմսին չափ արժէք չունենան, արժեւորին ետ պիտի տրուին դրամով.
Այն Փրիորիթէ պարտատոմսք որք մինչեւ 1890 Մայիս 22 չեն ներկայացուիր փոփոխման, այսինքն Քոնվէրսիոնի, դրամով պիտի հատուցուին և բարձուին, և յառաջիկային պիտի որոշուի այս հատուցման Թուականն. Սկսեալ ձուէն, և յառաջիկային պիտի հատուցման Փրիորիթէ Թղթոց մայր գումարը, տոկոս այլ եւս չպիտի բանի այս հին Թղթոց վրայ.
Պետք եղած յետաձգութիւնք պիտի կատարուին նոր փոխառութեան Թուղթերն ընդունելու համար այն անձանց որ Սեպտեմբերուն մէջ այլ ստորագրութիւն [illegible] է.

Արուեստ՝ Ի ԼՈՆՏՈՆ — Կ. ՊՈԼԻՍ — ՊԵՐԼԻՆ — ՖՐԱՆՔՖՈՐԹ — ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ — ՓԱՐԻԶ — ՊՐՈՒՍԵԼ — ԺԸՆԵՎ.

Ստորագրութիւնք այժմէն նամակաւ կ'ընդունուին յՕսմ. Կայս. Պանքան, ի Ղալաթիա.

Կ. ՊՈԼԻՍ, 9 ՄԱՅԻՍ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԴԻՊՔԵՐ ԵՒ ԶՐՈՅՑՆԵՐ

Չեռնակորայի իշխանը Փեթերսպուրկ կ'երթայ: Զուարճութեան համար չէ, կ'ըսէ Վիեննական թղթակիցն Թայմզի. Պալքանեան խնդիրք խորհրդակցութեան գլխաւոր նիւթը պիտի լինին ընդ մէջ Զարին և Սեւ Լերան իշխանին. Միլան Թագաւորի հրաժարումէն ետքը, Նիքոլա իշխան կը կարծէր թէ իւր անձին վրայ պիտի միացնէին Չեռնակորայի և Սերպիոյ Թագերը. Բայց Զարը մերժեց. Սերպիոյ պատանի Թագաւորին, որ արդէն չատ սիրուն տղայ մ'է, և քաղաքական Նրկատումներով ալ չուզեց վտարել Սերպերը. Սերպիոյ, Չեռնակորայի և Բոսնատանի միջեւ սերտ համաձայնութիւն ռուսական խաղն է. Սերպք զինուորական պատուիրակութիւն մը ղրկեցին Ռուսիա՝ 130,000 Պերտան հրացան գնելու, և Զարն երկար խորհրդակցութիւն մ'ունեցաւ. Աթէնքի ռուս զինուորական կցորդին հետ իւր բարձրաթռիչ յոյսերուն ի դերեւ ելնելը վերջ կը պատճառէ Նիքոլա իշխանին, որ ուրիշ գանգատներ ալ ունի. Ութ հազար չեռնակորացի գաղթականներ ղրկած էր ի Սերպիա՝ դէպքերը պատրաստելու, բայց ասոնք իրենց բիրտ ընթացքով խռովեցին եղան Սերպերուն, որոց մէջ կը բնակին, և այժմ կը պահանջեն Չեռնակորա վերադառնալ. Ռուսք ուրիշ կողմէ յոյս [illegible], քանի որ կ'ըսեն՝ Պուլկարիոյ ամբողջ բաց կրնայ մնալ, և յայնժամ Ռուսիոյ նախասիրական ընտրելին Չեռնակորայի իշխանն է եղեր.

Փանիցա հազարապետի դատին առթիւ եղած յայտնութեանց վրայ, Ռուսք կ'ուզեն փորձով ցուցնել թէ Պուլկարք արդարեւ դժգոհ են իրենց երկրին այժմեան դրութենէն. Ռուսիա անտարբեր չի կրնար թողլ տալ որ պուլկարական դատարանի մը մէջ զինք ամբաստանեն՝ դաւադրաց խումբ մը քաջալերելուն համար. Նիքոլա իշխանին խորհուրդ պիտի հարցուի թէ Պուլկարիոյ մէջ ռուսասէր հոսանք ինչպէս յառաջ կրնայ բերուիլ. Բայց Նիքոլա իշխան, թէեւ ժամանակաւ մեծ արկածախնդիր մը, այժմ տարիքոտ մարդ մ'է փորձառութեամբ զգաստացած, և հետեւապէս հաւանական չէ որ արկածալից ձեռնարկութեանց միջամուխ լինի.

Թղթակիցը կը յաւէ թէ հինգ տարիէ հետէ ռուս քաղաքականութեան Պուլկարիոյ մէջ անյաջողութիւնք վերագրելի է Պուլկարաց ազգային զգացման վրայ ռուս կառավարութեան թիւր տեսնելութիւն տրուելուն. Որովհետեւ պուլկար գիւղացիք քաղաքական խնդրոց անտարբեր են, ռուս կառավարութիւնք կարծեց թէ հակառուս ուսեալ դասուց իշխանութիւնն երկարատեւ չի կրնար լինել.

Բայց պուլկար քաղքենի կամ միջին դասն, (պուրժուազին), ի գլուխ ունենալով զՊ. Սթամպուլով, եռանդ ցուցուց երկրին անկախութիւնը պահելու, և հաւանական չէ որ երբեք յօժարամիտ զոհուի այս ազգային դատէն հրաժարելու, ինչպէս հնարքներ եւս մտածուին Ռուսաց և Նիքոլա իշխանին միջեւ.

ՄՈԼԹՔԷ ԿՈՄՍ Ի ՌԱՅԽՍԹԱԿ

Թէեւ իննսունամեայ, բայց Մոլթքէ կոմս կանոնաւորապէս ներկայ կը գտնուի Ռայխսթակի ամեն նիստերուն, գործնական օրինակ մը տալով չատ մը երիտասարդ երեսփոխաններու, և թէպէտ քիչ կը խօսի, բայց միշտ ի նպաստ կառավարական առաջարկութեանց կը քուէարկէ. Իւր բանախօսութիւնք գինուորի չափ հազուադէպ են, և թերեւս այդ պատճառաւ մեծաւ հետաքրքրութեամբ և ուշադրութեամբ կը լսուին. Այս տարի եւս, զինուորական օրէնքի վիճաբանութեան առթիւ, խօսեցաւ, հերքելով Արմաուականաց կարծիքն, որք իւեր ինքնայութեան, իւեր ազգային հարստութեան, զինուորական ծախքերը չափաւորել կը յանձնարարէին.

«Ցիշեցէ՛ք թէ, բսաւ, երբ մեր դրացիներէն տկար գտնուինք, և երբ թշնամին մեր հայրենիքը կոխէ, ձեր մեծերել ուզած ազգային հարստութիւնք պաշտպան չեն ունենար բնաւ. Ցիշեցէ՛ք դարուս սկիզբն, երբ Ֆրանսացիք վեց տարի հաստատուած մնացին Բրուսիոյ մէջ, և երբ Դանա-[illegible] սիացի ազգաս աղքէն միլիառ մը ֆրանսական կորզած է. Թշնամին անգամ մը ներս մտնելէն ետքը չպիտի հարցնէ փնտռէ թէ դրամը Պետական Դրամատան թէ անհատական դրամատանց մէջ կը գտնուի. Ոչ աւարքէն 1813ին ֆրանսացի Մարէշալ մը Համպուրկէ մեկնած պահուն, որ յայնժամ ֆրանսական քաղաք մ'էր, Համպուրկի դրամատան մը բոլոր հարստութիւնն իւր դրպանը դրաւ տարաւ իբրեւ յիշատակ. Թշնամին անգամ մը ներս մտնելէն ետքն հիմնայատակ կը կործանէ մեր գանձային չէնքն և մեր բազմամեայ ինդրութեանց մթերքն. Եւ իւր բանակին շնորհիւ է միայն որ իւր ներքնակեցաց հետ միաբանութեամբ՝ Գերմանիա կրցաւ այսչափ տարիէ հետէ անվրդով պահել խաղաղութիւնը».

Մոլթքէ հերքեց այն կարծիք թէ պատերազմի կառավարական վճերէ յառաջ կուգան. Ժամանակաւ այնպէս էր, բայց հիմա պատերազմք ազգային են, ժողովուրդներն են որ պատերազմ կը դրդեն, և այս ազգային ընդհարմանք առաջուան կառավարական պատերազմներէն աւելի աչ-ուելի են.

Կոմս Մոլթքէ ի վերջոյ յայտարարեց թէ «մեր Արեւմտեան և Արեւելեան դրացեաց խաղաղասէր հաւաստիք մեծ արժէք ունին, բայց կատարեալ ապահովութիւնք մեր զօրութեան մէջ միայն կրնանք գտնել.»

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Լնտանի լորտ-քաղաքապետն և քաղաքային խորհուրդը փառաւոր երեկոյթ մը տուին ի պատիւ Պ. Սթէնլիի, որուն այս առթիւ լորտ-քաղաքապետը թանկագին տուփի մը մէջ դրուած մասրդ Լնտանի պատուոյ քաղաքացիութեան մեծապարգ վկայականը.

Պ. Սթէնլի, բանախօսելով, բսաւ թէ կը հաւանի Լմին փաշային Գերմանիոյ ծառայութեան մէջ մտնելուն. որովհետեւ Լմին փաշա աւարտեց է, և հետեւապէս չէր կրնար Արեւելեան Ափրիկէի անգլ. ընկերութեան ծառայութեան մէջ մտնել, որուն արգելեալ է օտար հպատակներ գործածել. Պ. Սթէնլի այս նոր ձեռնարկութեան մէջ աւելի յաջողութիւն կը մաղթէ Լմին փաշային քան զոր գտաւ Հասարակածային Ափրիկէի մէջ. Իմ ափրիկեան ուղեւորութիւններէս ետքն, 1876ին, 1882ին և 1884ին բրած հրապարակախօսութիւնքս անտես առնուեցան յԱնգլիա, բայց Եւրոպացիք օգտուեցան անոնցմէ. Անգլիա կրնար գրաւել զԿոնկօ, բայց երբ Քոնկօի ապագայ մ'ունենալը կը բացատրէի, երադաչտ կը համարէին զիս, մինչեւ որ Պելժիա գրաւեց զԿոնկօ. Այսօր ալ կ'ըսուի թէ Անգլիա պէտք է զբաւէ զԱրեւելեան Ափրիկէ, և կը յուսամ թէ մեր մեծ ռասանն (Լնտան) հաւատարիմ պիտի մնայ իւր պատուական աւանդութեանց, իբրեւ խի-[illegible] ամեն գաղթային ձեռնարկութեանց մէջ. Մինչ մեր [illegible] հօրեղբօրորդիք և մեր պերճ դրացիք յառաջ կը խաղան Կեդրոնական Ափրիկէի հարուստ երկրաց մէջ. Անգլիա անշարժ մնալու պատճառ չունի բնաւ.»

ԳԱՂԹԱՅԻՆ ՇԱՐԺՈՒՄ ԳԵՐՄԱՆԱՑ

Անցեալ չաբթուն գերման լրագիրք հրատարակեցին գերման կայսերական կառավարութեան և Արեւելեան Ափրիկէի գերմանական Ծովեզերեայ Ընկերութեան միջեւ կնքեալ պայմանագիրն, որուն համեմատ տարեկան 900,000 մարքի պետական նպաստի փոխարէն, Ընկերութիւնն յանձն կ'առնու տասն տարի չոգենաւային երթեւեկութիւն պահպանել ընդ մէջ Գերմանիոյ և Արեւելեան Ափրիկէի գաղթականութեան, առնուազն 2.200 տակառաչափ տարողութեամբ չոգենաւեր բանեցնելով, որք ժամը 10½ ծովային մղոն պակաս պիտի չերթան, և Համպուրկէ մինչեւ Տելակոայի փորթուկէզ ծովախորշը պիտի բանին (Արեւելեան Ափրիկէ,) հանդիպելով պելճիական կամ հոլլանտական նաւահանգիստ մը, նաեւ Լիզպոն, Նափոլի, Փոռ-Սայիտ, Առէն, Զանզիպար և Տար-Էս-Սալամ. Արեւելեան Ափրիկէի նաւահանգստաց միջեւ ուրիշ չոգենաւեր պիտի բանեցնէ Ընկերութիւնն, որք 500 տակառաչափէ նուազ

տարողութիւն չպիտի ունենան. Ընկերութիւնն յանձն կ'առնու գերմանական նաւարանաց մէջ և գերմանական նիւթերով շինուած չոգենաւեր բանեցնել, և գերմանական հանքածուխ գործածել, և որոշեալ թուով կառավարական պաշտօնեայներ և զօրքեր ձրի փոխադրել.

ԼԵԶՈՒԻ ԽՆԴԻՐ
ՍԼԱՒ-ԿԱԹՈԼԻԿ ԵԿԵՂԵՑԵԱՑ ՄԷՋ

Չեռնակորայի Նիքոլա իշխանն Անթիվարիի Գեր. Միլինովիչ արքեպիսկոպոսն Հռոմ ղրկեց՝ համոզելու համար Պապն որ Չեռնակորայի կաթոլիկ եկեղեցեաց մէջ սլաւական հին լեզուին գործածման թոյլ տայ. Երկու տարի յառաջ Չէթինէի կառավարութեան և Վատիկանի միջեւ կնքեալ պայմանագրոյնձայնաձայն, Նիքոլա իշխանին խընդրած այս արտօնութիւն արդէն տրուած էր Վատիկանի կողմէ. Բայց, կ'ըսէ Թայմզի թղթակիցը, Վատիկան անտեղեակ էր Սեւ Լերան իշխանին քաղաքական դիտմանց, և այժմ յաւագոյն ծանօթութեան մը վրայ՝ կ'ուզէ ետ առնուլ իւր տուած արտօնութիւնը. Չեռնակորայի կաթոլիկ եկեղեցեաց մէջ մածանել ուզուած լեզուն հին կամ գրաբար սլաւերէնն է, որ կը գործածուի Ռուսիոյ, Սերպիոյ և Պուլկարիոյ օրթոտոքս եկեղեցեաց մէջ. Բայց քաղաքական տեսութեամբք աւարկաժեան կառավարութիւնք միշտ հակառակած է այս լեզուին մուծման Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կաթոլիկ եկեղեցեաց մէջ. Եւ հետեւապէս Չեռնակորայի և Վատիկանի պայմանագրոյն այս կէտին դէմ առարկութիւն բրաւ. Եթէ Վատիկան զիջում ընէ Չեռնակորայի, նոյն գրաբար լեզուն գործածելու արտօնութիւն պիտի խնդրեն [illegible] Սլաւք Աւստրիոյ-Հունգարիոյ. Եւ եթէ Վատիկան առանց եւս զիջում ընէ, Համասլաւեանք հզօր նեցուկ մը ձեռք կը ձգեն՝ Աւստրիոյ Կայսեր հպատակաց մէջ իրենց քաղաքական ծաւալումը յառաջ տանելու. Թէեւ այս խնդրոյ վրայ Վիեննայի կառավարութեան հայեացքը պարզ է, բայց և այնպէս Ցիաքովարի կաթոլիկ եպիսկոպոս Դոր. Սթրոսմայէր այս օրերս Հռոմ գնաց՝ այժ տալու Անթիվարիի արքեպիսկոպոսին պահանջման. Սթրոսմայէր եպիսկոպոս գլխաւոր բաժինն ունեցած էր Չեռնակորայի և Վատիկանի պայմանագրոյն կնքման մէջ, եւ այժմ խորհուրդ կուտայ պապական վարչութեան թէ հաւատարմապէս գործադրելով այս պայմանագիր՝ կաթոլիկ եկեղեցին չահաւոր կ'ընէ սլաւազգութեանց մէջ.

ՀԱՅՔ Ց'ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ Ց'ԱՄԵՐԻԿԱ

Մանչեսթըր Էկզամինըր-ընտ-Թայմզ կը գրէ մայիս 12 Թուով.

«Շաբաթ օր նոր ժողով մը տեղի ունեցաւ Հայոց եկեղեցւոյն յարակից աւաշնորդարանին մէջ, Միացեալ Նահանգաց մէջ հայ եկեղեցի մը շինելու

—150—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՍՆ ՔՈՒՐՈՐԴ

ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆ

—Եղա՞ծ է երբէք որ ընդունայն տեղն ինձ զիմես, զաւակս. Ուրեմն կը տարակուսի՞ս իմ գորովիս վրայ, ի՞նչ բրած եմ քեզ որ այսպիսի կարծիք մը կազմես, ի՞նչ պատճառ ունիմ քու երջանկութեանդ ընդդիմանալու. Միթէ կը կարծես թէ կրնա՞մ երջանիկ բլալ քեզմէ հեռու.... Պահ մը առաջ մեկնելու խօսք կ'ընէիր.... կը կարծես թէ կը թողո՞ւմ զքեզ որ հեռանաս քովէս. Եւ իրա՞ւ պէտք ունիս ինծի պայմաններ առաջարկելու.

—Ո՛չ, մայր իմ, ես այդ տեսակ բան չ'անցուցի միտքէս.

—Ա՛չ, որքա՜ն անգութ ես.... Այսպէս ուրեմն խոյս պիտի տայիր տունէն,... խոյս պիտի տայիր ինձմէ որ այնքա՛ն երկար ժամանակ քեզմէ զրկուած մնացի... գրեթէ ամբողջ կեանքս... այլ եւս չի տեսնե՛մ զքեզ. Ո՛չ, զաւակս, դու մայրդ չես սիրեր.

—Ուրեմն թոյլ կուտա՞ս մեզ որ յուսանք.

—Այս աղջկա՛ն հարցուր զոր հօրը մահէն ի վեր չարաթը քանի մը անգամներ տեսնելու կ'երթայի. Իրե՛ն հարցուր թէ վաղուց արդէն զգացած չէ՞ թէ ես արդէն սրտակից բարեկամուհի մըն եմ իրեն համար.

—Այո՛, տիկին, սիրտս ձեր կողմը կը հակէր, ամեն անգամ երբ կը տեսնէի թէ սիրտ կուտայիք ինծ, երբ զիս տխուր կը տեսնէիք.

—Եւ եթէ այսօր հրաւիրեցի զքեզ, սիրելի աղջիկս,—Թո՛ղ որ այս քաղցրիկ անունը տամ քեզ և գուրգուրեմ զքեզ, ինչպէս կ'ընեմ իմ զաւակացս,—իմ պատճառներս ունէի. Միթէ կ'ա՛նչէր թէ գիտակ ըլլալ պիտի օգնէր ինծ. Կը նախազգայի թէ իրարու պիտի հանդիպէիք և թէ չպիտի կրնայիք երեւ առ երեւ գտնուիլ, այսքան երկար ամիսներէ յետոյ, առանց ձեր սիրոյ եղելու և ձեր ներքին տառապանաց և վշտաց բոլոր գաղտնութիւնն արտայայտելու. Եւ աղէկ բրի. Ձեզ խորհուրդ եղեր. Ձեր սէրն այն է ինչ որ երազած էի թէ ըլլալու էր. անբիծ ու զօրաւոր. Ո՛չ, սիրելի զաւակներս, կ'ուզեմ որ երջանիկ բլլաք.

Ֆէրնանտ բազուկները կարկառեց ժիւլէթին որ մօրն կ'երթէր, իբր թէ երազի մէջ եղած բլլար, ու չէր համարեր.

—Ժիւլէթ, կ'ուզեմ որ իմ զաւկիս կինը բլլաս.

—Ո՛չ, տիկին...

—Ո՛չ, մայր իմ, սիրեցեա՛լ մայրս.

Եւ Ֆէրնանտի հեծկլտանաց կը խառնուէին Ժիւլէթի ու Անտրէի արցունքները.

Երջանկութեան հեծեծանքներ ու արցունքներ են, անհուն, գրեթէ ծարաւեղ երջանկութեան մը, այնքա՛ն անակնկալ, այնքա՛ն անհնարին կը թուէր այն.

Մայրն իր բազկաց մէջ կը սեղմէ իր կու սիրելիները.

Որովհետեւ անընդհատ կ'արտասուէ, արցունքներն իր տեսութիւնը կ'արգելուն և իր համբոյրները մերթ Անտրէի, մերթ Ժիւլէթի ճակտին կը դրոշմէ, դիպուածով, միևնոյն խանդաղատանօք.

Ի՞նչ փոյթ. Չէ՞ մի որ երկուքն ալ հաւասար սիրով կը սիրէ. Եւ եթէ իր համբոյրներ հաւասարապէս սիրելի երկու ճակատներու վրայ կը դրոշմուին, չէ՞ մի որ միեւնոյն սէրը կը միացնէ զայնս.

—Ո՛չ, մա՛յր, մա՛յր. ճշմարի՞տ է, կը սէր Անտրէ.

—Ճշմարի՛տ է, կը կրկնէր Ժիւլէթ մեքենաբար, չհամարձակելով դեռ հաւատալ.

—Այո՛, Ժիւլէթ, դու իմ կինս պիտի բլլաս...

Մանկամարդ աղջիկը բոլորովին կը զառնայի. Արիւնը կը քաշուի երեսէն, շրթունքներէն կը դեղնի. Կարծես մահամերձ է և սաստիկ երջանկութիւնը չանթահար բրած է զինքը.

—Ա՛չ, տէր Աստուած, կը գոչէ Անտրէ. Մա՛յր իմ, տե՛ս Ժիւլէթ ինչ կ'ըլլայ.

Հազիւ ժամանակ կունենայ բազկացը մէջ առնել մանկամարդ աղջիկը որ նուաղած է. Սրահ մը կը տանի զնա, երկիւղածութեամբ, մեծ զգուշութիւններով Թիկնաթոռի մը վրայ կը պառկեցունէ. Ֆէրնանտ անոր քով կը փութայ ու կը ջանայ սթափեցունել զնա.

Ժիւլէթ աչքերը կը բանայ, կ'սթափի ու կը ժպտի.

—Ո՛չ, որչա՜փ երջանիկ եմ.

Ջեռները Ֆէրնանտի ու Անտրէի կը կարկառէ.

—Կարծեցի թէ պիտի մեռնիմ.

—Ինքզինքդ եկուր, սիրելի աղջիկս, պէտք է ապրիլ, ընդհակառակն, երջանիկ բլլալու համար.

Սրահին պատուհանները բաց են.

Ցանկարծ, մեծ բակին աւազին վրայ ոտնաձայներու խշրտուք մը կը լսուի.

Անտրէ եւուն կը դառնայ, պատուհանէն կը նայի.

—Նա՛ է, կ'ըսէ. Որչա՛փ երջանիկ պիտի բլլայ մեր երջանկութիւնը տեսնելով.

Եւ յիրաւի, Նա՛ էր. Սրահին մէջ խօսակցութեան ձայներ լսած է. Ներս կը մտնէ. Կը նշմարէ այդ արտասովոր տեսարանը. Ժիւլէթ Թիկնաթոռին մէջ՝ տակաւին տկար, կարծ յուզեալ եւ խռովեալ. Հեգ աղջկան քով կը գտնուի Ֆէրնանտ որ կը համբուրէ զնա, անոր քով կը գտնուի նաեւ Անտրէ որ մանկամարդ աղջկան ձեռքերը բռնած է.

Եւ հակառակ պրոֆէսորաց որք զնա չեն ճանչած այդ դէմքերուն վրայ, այնպիսի ուրախութեան երեւոյթ մը ունէին այդ երեք անձինք, [illegible]

խորհրդոյն առթիւ. Գործադիր մասնախմբին ատենապետ և պատուիրակ Գ. Թոփճանէլեան դարձեալ երկար բանախօսութիւն մ'ըրաւ, և այս ձեռնարկութեան վրայ նոր ծանօթութիւններ տուաւ. Յետոյ բանից Գ. Թոփճանէլեան իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց ներկայից, ջերմապէս շնորհակալութիւն յայտնելով իրենց սիրալիր ընդունելութեան և առատաձեռն ձեռնտուութեան համար, և Մանչէսթրի հայ գաղթականութեան անդամք ոմանք ի պատասխանի գովեցին Ամերիկայի Հայոց ձեռնարկութիւնն, և այսպէս վերջացաւ ժողովը.

«Մեր Թղթակիցը գնաց տեսակցելու Գ. Թոփճանէլեանի հետ, որ իմացուց թէ այդ եկեղեցին արդէն իսկ շինուելու վրայ է Ուրսթըր (Worcester, Mass.) քաղաքին գեղեցիկ դիրքի մը վրայ, ընդմիջական հսկողութեամբ առաջնակարգ ճարտարապետ Գ. Էրլի և Հայոց Առաջնորդ Տէր Յովսէփ վարդապետ Սարաճեան. Շէնքին ենթադրեալ ծախքն է 8,000 տոլար (1,600 անգլ. ոսկի) և 250 հոգի պարունակելու չափ ընդարձակ պիտի լինի, և անոր յարակից պիտի շինուի տուն մը, թէ՛ իբրև առաջնորդարան և թէ իբրև դպրոց. Նորակերտ եկեղեցին հանրային պաշտաման պիտի բացուի ի վերջ առաջիկայ յուլիս ամսոյ. Գ. Թոփճանէլեան նաև իմացուց մեր թղթակցին թէ այս առաւօտ կը մեկնի ի Լոնտոն, և յատկապէս շնորհակալութիւն յայտնեց Մանչէսթրի Հայոց կողմէ գտած համակիր աջակցութեան համար, յորոց ոմանք անձնապէս առատաձեռնօրէն մասնակցեցէ գտան, ուրիշներն ևս քաջալերած են, և այսպէս կրցին գեղեցիկ գումար մ' կարող եղած է հանգանակել ի Մանչէսթր.»

ՄԻԼԱՆ ԹԱԳԱՒՈՐ

Միլան Թագաւոր Պելկրատ հասաւ, և իւր որդւոյն հետ սիրալիր տեսակցեցաւ. Անոր հետ ճաշաց պիտի երթայ, ներկայ գտնուելու ի պատիւ Եփրեմ Օպրենովիչի յիշատակին կատարուելիք հանդիսին.

—Ի Վիեննա Միլան Թագաւոր տեսակցեցաւ Քալնոքի կոմսին հետ, բայց կայսեր ներկայանալու պատիւ չունեցաւ.

ՀԱՄԱՍԼԱՒԵԱՆՔ ՅԱՒՍՏՐԻԱ

Սթիրիոյ մէջ (Աւստրիա), Կրացի իշխանութիւնք խափանեցին [illegible] անուն սլաւական ընկերութեան պարզել ուզած [illegible] նշան մը կը կրէր.

ՀԱՄԱՍԼԱՒԵԱՆ ԺՈՂՈՎ

Կը հաստատուի թէ առաջիկայ մէջ սլաւական ժողով մը պիտի գումարուի ի Բելկ., կամ ի Պելկրատ, և կամ ի Փրակա, Կիւրեղեան կոչուած արդի սլաւական այբուբենին վրայ հիմնեալ միօրինակ գրութիւն մ'ընդունելու համար, զոր անխտիր գործածեն ամեն սլաւ ժողովուրդք. Յայտնի է թէ կաթոլիկ Սլաւք, մանաւանդ Լեհք և Չեխք, որք սլաւ ժողովրդոց ամենէն զարգացեալներն են, լատին տառեր կը գործածեն. Ռուս լրագիրք այս գրական միութեան գաղափարն համակրանօք կ'ողջունեն, յուսալով թէ այս կերպիւ սլաւ ժողովրդոց մէջ վերջապէս կ'իրագործուի իմացական միութեան քաղձանքը. Նոյն լրագիրք ջերմագին հրաւէրներ կ'ուղղեն Լեհերուն և Չեխերուն. բայց տանք թէ՛ քաղաքական պատճառներով և թէ լատին տառից դիւրութեան պատճառաւ կը դժկամակին հաւանիլ.

Այբուբենի միութեան հետ կը փափաքուի նաև լեզուի միութիւն հաստատել. Սլաւաց հին եկեղեցական լեզուն մէկ է, բայց անգործածելի է այժմ, և նոր սլաւ լեզուք անխտիր ամեն սլաւ ժողովրդոց հասկնալի չեն. Կը փափաքուի յօրինել ընդհանրական նոր լեզու մը, նոր քերականութեամբ մը, զոր գէթ սլաւ ժողովրդոց գիտնականք ու գրագէտք միօրինակ գործածեն, և յընթացս ժամանակաց սակաւ գործածելի ընծայեն.

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ Գ. ՍԹԷՆԼԻԻ

Գ. Սթէնլի նշանուեցաւ Օր. Տորօթէա Թէնանթի հետ, և ամուսնութիւնն յառաջիկայ յուլիսի վերջը տեղի պիտի ունենայ. Օր. Թէնանթ շատ ճարտար պատկերահան մ'է, և Արքայական Ակադեմիոյ և ուրիշ պատկերասրահներու մէջ իւր գործք շատ կը հաւնուին.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ առաւօտ իւր հետն ունենալով Պատրիարքարանի գործակատար Թրէնքեան Աբրահամ էֆէնտին, կայս. պալատ գնաց ի շնորհաւորութիւն Պայրամի տօնին.

Ս. Պատրիարք Հայրն ընդունուեցաւ երկրորդ սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի կողմէ և խնդրեց Ն. Վսեմութենէն որ Պայրամի տօնին առթիւ յանուն Հայ ազգին իւր շնորհաւորութիւնները մատուցանէ յառս կայսերական գահոյից.

Հաճի Ալի պէյ անմիջապէս գնաց Վեհ. Սուլթանին մատուցանել Ս. Պատրիարք Հօր շնորհաւորութիւններն և վերադառնալով հաղորդեց Ն. Կ. Վեհափառութեան բարձր գոհունակութիւնն ու կայսերական բարեւները.

Ս. Պատրիարք Հայրն անտի մեկնելով շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ կայս. պալատան առաջին քարտուղար Վսեմ. Սիւրէյյա փաշային և Վեհ. Սուլթանի մատենապետ Օսման պէյի.

Ն. Ամենապատուութիւն կայս. պալատէն մեկնելով, ուղղակի Նշանթաշ գնաց և անդ շնորհաւորական այցելութիւն տալով Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Քեամիլ փաշայի, Նախորդ Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Սայիտ փաշային, Արտաքին գործոց Նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշայի և գաղթականաց ընդհանուր վարչութեան նախագահ Վսեմ. Խասան Րիզա փաշայի, շնորհաւորեց Պայրամի տօնը.

Ս. Պատրիարք Հայրն անտի Օրթագիւղ գնաց և նոյնպէս շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Սպարապետ Բարձր. Ալի Սաիպ [illegible] Ծովային Նախարար Վսեմ. Հասան փաշայի.

Ն. Ամենապատուութիւն Օրթագիւղէն Պէշիկթաշ երթալով այցելութիւն տուաւ Դատական նախորդ Նախարար Վսեմ. Ճէվտէթ փաշային և անտի ի Բալէյի Հիսար՝ Դատական Նախարար Վսեմ. Րիզա փաշային և շնորհաւորեց Պայրամի տօնը.

Կովկասեան լրագրին հեռագրուած են Երեւանէն, որ ապրիլի 22ին իտալական թագաժառանգը, որ այժմ ճանապարհորդում է Կովկասում, հասել է Երեւան. Տեղական իշխանութիւնը և բազմաթիւ ամբոխ դիմաւորեցին իտալական պրինցին. Ընդունելութիւնը շատ հանդիսաւոր էր. Երեկոյեան քաղաքը լուսաւորուած էր. Ապրիլի 23ին պրինցը այցելեց Էջմիածնի վանքը. Այդտեղ ընդունեց պրինցին Երեւանի եպիսկոպոսը, ապա Վեհափառ Կաթողիկոսը ողջունեց պրինցին մի կարճ առեւնաբանութեամբ և հրաւիրեց նայել վանքի թանգարանը, տաճարը և գրադարանը. Ապա պրինցը այցելեց Կաթողիկոսին վեհարանի մէջ և այդտեղ Կաթողիկոսը ընծայեց իտալական թագաժառանգին կենաց փայտի մասունքներ պարունակող մի խաչ և իր օրհնութիւնը տուեց պրինցին. Պրինցի վերադարձին դէպի Երեւան, քաղաքը մի ժողովրդական տօնախմբութիւն սարքեց ի պատիւ բարձր հիւրի.

(Մշ.)

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Յառաջիկայ հինգշաբթի օր, Տեառն մերոյ Ս. Համբարձման տօնի առթիւ, Ն. Բարձր Սրբազնութիւն Ամեն. Տ. Խորէն Պատրիարք Հայրն հանդիսաւոր Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ ի Ս. Փրկիչ եկեղեցւոջ, վասն հոգւոց հանգուցելոց հաստատութեանս մեծանուն հիմնադրին՝ Պէզճեան Յարութիւն Ամիրայի, նաև այլոց բարերարաց.

Արդ՝ ներկայիւս կը հրաւիրուին բարեպաշտ ազգայինք նոյն աւուր կրօնական հանդիսին ներկայ գտնուիլ ի մխիթարութիւն պատարագելոց.

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Ազգ. Հիւանդանոցի

Ատենադպիր — Վ. Ատենապետ
Տ. ԿԻՒՄԻՒՇԿԷՐՏԱՆ — Գ. ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ

Ծնթ. — Հոգաբարձութիւն՝ բարեպաշտ ժողովրդեան դիւրութեան համար, երկաթուղւոյ վարչութեան հետ բանակցելով, նոյն օրն հետեւեալ կառախումբերն Հիւանդանոցի առջեւ պիտի կենան.

	Ըստ Երթալոյ		Ըստ Վերադարձից	
Թիւ	Ժամ	Րոպէ	Ժամ	Րոպէ
12	1	10	8	30
16	2	10	9	30
18	2	40	10	—
20	3	10	10	30
24	4	10	11	30

ՄԵՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

Այսօր կ'աւարտի մեր Թերթօնը, և յառաջիկայ շաբաթ օրէն կ'սկսինք հրատարակել Օգդաւ Ֆէօյէի նորագոյն վէպը,

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏԻ ՊԱՏԻՒ,

որ Ֆրանսական մամլոյն կողմէ անցեալ ամսոյ մէջ ողջունուեցաւ իբր մեծանուն ակադեմականին ամէնէն ընտիր գործերէ մին:

Վաղը, հինգշաբթի, «ԱՐԵՒԵԼՔ» չ'հրատարակուիր Համբարձման տօնին պատճառաւ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՇՆՈՐՀ

Վեհ. Սուլթանն հրամայած է Իւր անձնական մասնաւոր Արկղէն 2000 ոսկի շնորհել [illegible] վարժարաններու աշակերտաց և ուսուցչաց, որք Խըրգաի Շէրիֆի հանդիսի օրը Ն. Կ. Վեհափառութեան անցած ճամբուն վրայ կենալով, մաղթերգներ երգած էին.

Ն. Կ. Վեհափառութիւն հրամայած է միանգամայն որ Կրթական Նախարարութեան պաշտօնատան մէջ յանձնաժողով մը կազմուի և անոր միջոցաւ կատարուի կայս. պարգեւի բաշխման գործողութիւնը. Վեհ. Սուլթանի այդ դրամական պարգեւն արդէն յանձնուած է նոյն Նախարարութեան.

Օգոստափառ Սուլթանին ուսումնասիրական բարձր զգացմանց այս հաւաստիքը նոր յաւելուած մ'է այն բազմաթիւ շնորհաց վրայ զորս վեհանձնաբար կ'ընէ միշտ կրթական գործին յառաջդիմութեան համար և Իւր այս նոր շնորհ երախտագիտութեամբ կը լնու անխտիր Իւր բոլոր հպատակները.

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Լէոն ԺԳ Պապը Պիոս Թ. պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրած է հեռագրական և թղթատարական վարչութեան Հասան Ալի էֆէնտիին.

Կ. Պոլսոյ պապական նուիրակ Տ. Պոնէթթի երկուշաբթի օրը Հասան Ալի էֆէնտիի բնակարանն երթալով, յիշեալ պատուանշանն անձամբ յանձնեց Ն. Վսեմութեան.

——

ՍԱՎՈՒԱՅԻ ԹՈՄԱՍ ԻՇԽԱՆԸ

Այս գիշեր Եըլտըզի պալատան մէջ հացկերոյթ մը պիտի տրուի ի պատիւ Սավուայի Թոմաս իշխանին, գեր-ծովակալ Միջերկրականի իտալական նաւատորմի երկրորդ բաժանման.

* * *

Իշխանը երկուշաբթի առաւօտ Տօլմա Պաղչէի պալատան մէջ Պայրամի հանդիսին ներկայ գտնուելէ յետոյ, Օթէլ Ռուայեալ դարձաւ ուր ճաշեց և անտի կառքով Պոլիս անցաւ ընկերակցութեամբ Ահմէտ Ալի փաշայի, կայս. թիկնապահ Մէհմէտ պէյի և իւր հետեւորդաց. Ն. Բարձրութիւն այցելեց Այա Սոֆիայի, Սուլթան Ահմէտի մզկիթներն ու Բաւրիէ ճամբին. Յետոյ, Կ. Պոլսոյ բերդերուն շրջանը կատարեց մինչև Էյուպ ուր Թէրսանէի շոգեմակոյկներ և պալատական նաւակներ կ'սպասէին. Իշխանն և իւր հետեւորդք պալատական նաւակներու մէջ բազմելով Թօփհանէ եկան ուստից պալատական կառքերով Բերա գնացին.

Երկուշաբթի գիշեր իտալական դեսպանատան մէջ փառաւոր հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ իշխանին. սեղանին ներկայ էին, բաց ի Ն. Բարձրութենէն, իւր առաջին թիկնապահ՝ Բառըօ Կալէանի, իտալական Լէյթ-Ռէս զրահաւորին հրամանատար Բառըօ Ալպերթօ, Լէյտէ Վիրաք և Պապավարա սպաները, Ահմէտ Ալի փաշա, կայս. թիկնապահ Մէհմէտ պէյ, Պիզիոյ Մարգիզն ու Մարգիզուհին, իտալական դեսպանատան պաշտօնէութիւն Սէյյ- մարտանսուրն հրամանատարը, դեսպանատան առաջին թարգման ու առաջին քարտուղարը, ինչպէս նաև Արեւելից իտալական վարժարաններու ընդհ. քննիչ Գ. Մանտալարին.

Սեղանէն յետոյ, Պասն Պյան իշխանին ներկայացուց դեսպանատան և հիւպատոսարանի պաշտօնէութիւնն ինչպէս նաև մայրաքաղաքիս իտալական գաղթականութեան գլխաւոր անդամները.

* *

Երէկ առաւօտ, Ն. Բարձրութիւն՝ իւր հետեւորդաց և իտալական դեսպանին ու դեսպանատան ընկերակցութեամբ Սեյյ- շոգենաւով Թարապիա գնաց և միջօրէի ճաշն իտալական դեսպանատան ամարանոցին մէջ ըրաւ.

Կանխաւ եղած կարգադրութեան համաձայն, իշխանը ձիով կամ կառքով պտոյտ մը պիտի կատարէր մինչև Պէյկոզի անտառներն ու ջրամբարները, սակայն կրնայ ըլլալ որ երեկուան անձրեւոտ օդին պատճառաւ ի բաց թողուած ըլլայ այս խորհուրդ.

——

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մայրաքաղաքիս առողջապահական վարչութեան ուղղեալ հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ կասկածելի հիւանդութեամբք վարակեալ տեղերու վիճակը գոհացուցիչ է այժմ. Ո՛չ Մուսուլի, ո՛չ Բէլէքի մէջ, ո՛չ ալ անոնց շրջակայքը հիւանդութեան դէպք մը չէ պատահած. Յառաջագոյն հիւանդացող անձինք, որոց ցուցակն հրատարակուած էր, ամենքն ալ բժշկուած են. Սակայն Մուսուլի իշխանութիւնք առ ի զգուշութիւն վերցուած չեն տակաւին քանի մը գիւղերու շուրջն հաստատեալ զինուորական շղթայն.

——

ՍԱՔՍ-ՎԷՅՄԱՐԻ ԻՇԽԱՆԸ

Սաքս-Վէյմարի իշխանը Վառնայէն հեռագիր մը ուղղելով առ Վեհ. Սուլթանն, իւր շնորհաւորութիւնները մատուցած է Պայրամի տօնին առթիւ և միանգամայն ջերմ շնորհակալիք յայտնած է Կ. Պոլսոյ մէջ իւր գտած սիրալիր ընդունելութեանն համար.

——

ԵՓՐԱՏԻ ՎՐԱՅ ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Ասկից առաջ ծանուցուեցաւ թէ կայս. անձնական Գանձուն Նախարարութեան կողմէ կարգեալ ճարտարապետք՝ որոց պաշտօն յանձնուած էր Եփրատ գետն ամեն եղանակի մէջ նաւարկելի ընելու խնդիրը քննել և այդ նպատակաւ կատարելի ուսումնասիրութեանց ծախուց հաշիւը պատրաստել, իրենց պաշտօնն աւարտելով տեղեկագիր մը տուած էին Պաղտատի կուսակալին. Այդ տեղեկագրէն կ'երեւի թէ յիշեալ գետը կատարելապէս նաւարկելի ընելու մասին անյաղթելի դժուարութիւն մը չկայ. Ճարտարապետք յայտարարած են թէ այս բանիս համար բաւական է միայն հին սահանքներու մնացորդները մաքրել, գետին ծանծաղ տեղերը խուզել հաստատել և աւազահան գործիներու միջոցաւ պարպել հոսանքին գիզած աւազները. Այս գործողութեանց կատարման համար ըլլալիք ծախքը 22,000 ոսկի հաշուած է, առանց հաշուելու աւազահան գործիները և այլոց ծախքերը. Այս գումար պիտի վճարուի Հալէպի, Մուսուլի և Պաղտատի կայսերական կալուածոց հասոյթներէն.

Վեհ. Սուլթանն, որ չի դադրիր նահանգաց ընդհանուր վիճակի բարւոքման պայմանները ուսումնասիրել, մտադրութիւն ունի Եփրատի վրայ շոգենաւային կանոնաւոր երթեւեկութիւն մը հաստատել տալ, պէտք եղած թուով շոգենաւեր միջոցաւ, որպէսզի Հալէպ վիլայէթին մէջ մասն Պաղտատի վաճառականութեան որ երբեմն բոլորովին իր ձեռքն էր և զոր այժմ Սուէզի ջրանցքը կորզած է իրմէ. Եփրատի մասին առաջադրեալ ծրագիրը նախապատիւը պիտի լինի այն մեծ երկաթուղւոյն զոր կը խորհուի շինել Միջերկրականը Պարսից ծոցին հետ յարաբերութեան դնելու համար.

Վերոյիշեալ ծրագրի համաձայն՝ դիւրաւ պիտի ստանին Հալէպի, Մուսուլի և Պաղտատի կայս. ագարակաց հունձքերն որք առատութեան [illegible] կը մնան մթերանոցներուն մէջ, փոխադրութեան խնայողական միջոցներու պակասութեան պատճառաւ.

Եթէ առաջադրեալ խորհուրդն իրագործուի, կայս. անձնական Գանձուն Նախարարութիւնը պիտի գնէ այս ձեռնարկին համար պէտք եղած գործիները որք առնուազն 40,000 ոսկւոյ գումարի մը պիտի հասնին.

——

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Նիկոմիդիայէն մինչև Ատա-Բազար երկաթուղւոյ գծին շինութիւնը աւարտած ըլլալով, Անատոլուի երկաթուղեաց ընկերութեան տնօրէնութիւնը որոշած է յունիս 2 (Ն. Տ) երկուշաբթի օրը կատարել անոր բացումն հանդիսաւորապէս. Այս առթիւ հրաւիրագիրք ուղղուած են կայս. պալատան և Բ. Դրան պաշտօնատարաց ամենց և այլ պաշտօնէութեանց ու եւրոպացւոց.

——

ԳՈՂԵՐՈՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄ

Կը յիշուի թէ իբր երկու շաբաթ առաջ գիշեր մը Գասըմփաշայի մէջ Գարամանեան Գէորգ էֆէնտիի տանը գողեր մտնելով, արծաթեայ նիւթեր ու դրամ գողցած էին, ինչպէս նաև արժեթղթեր որոց թիւերն հաղորդուած էին Սկիւտարի ոստիկանութեան ու ոստիկանութեան քննիչ Գ. Պօնէնի.

Երկուշաբթի օրը, Գ. Պօնէն՝ ընկերակցութեամբ իւր օգնական Գ. Պէրթօլէի, Դիւրաքէօյի հրապարակէն անցած պահուն, կասկածելի երեւոյթով մարդ մը նշմարեց որ լումայափոխի մը մօտենալով կ'առաջարկէր Եգիպտական Բրէտի Ֆանսիէի երկու արժեթուղթ վաճառել անոր. Գ. Պօնէն ինքն ալ մօտեցաւ լումայափոխին, այնպէս մը կեղծելով թէ դրամ պիտի առնէ և աչք մը նետեց արժեթղթոց թիւերուն վրայ և տեսաւ թէ Գարամանեան Գէորգ էֆէնտիի տանէն գողցուածներն էին.

Գ. Պօնէն հրաւիրեց անծանօթն իրեն հետ Վալիտօսի պահականոցը երթալ. մարդն ի սկզբան փորձեց ընդդիմանալ, սակայն երկու ոստիկանք հանելով ձերբակալեցին զայն և պահականոց տարին ուր գրպանները խուզարկելով 30 ոսմ. ոսկի և 500 ղրուշ գտնուեցան. Անծանօթն հարցաքննուելով յայտարարեց թէ իւր անունն էր Էֆթիմ և թէ իւր կինը Փօքր-Ասիոյ կողմը ուղեւորած ըլլալուն պատճառաւ, ինք Թօփհանէի սրճարանաց միոյն վերնայարկի մէկ խուցին մէջ կը բնակի. Գալով երկու արժեթղթերուն, յարեց, անոնք Աղեքսանդրիայէն ղրկուած են ինծ.

Էֆթիմ, Բերայի ոստիկանատունը տարուեցաւ, մինչ Գ. Պօնէնի հրամանաւ խուզարկութիւն մը կը կատարուէր անոր բնակած խուցին մէջ, ուր բան մը չգտնուեցաւ. Կալաթա-Սէրայի մէջ Էֆթիմ նոր հարցաքննութեան մը ենթարկուելով, յայտարարեց թէ այդ երկու արժեթուղթերը առած էր Ղալաթիոյ փոխանակման կանոնց միոյն քով՝ Մարիօնգօ անուն յոյն կնոջէ մը. Ասոր վրայ խուզարկութիւն մը կատարուեցաւ յիշեալ կնոջ տան մէջ.

—Բերա, Թիմոնի փողոցը, վարձուած սենեակ մը բնակող Հնդկաստանցի Հասան էֆէնտի անուն մարդու մը դրամ ու արժէքաւոր նիւթերը գողցուած էին ուրբաթ առաւօտ. Ոստիկանութիւնն խոհուն քննութիւն մը բանալով, գտած է գողը որ աւստրիական հպատակ է և այժմ հիւպատոսարանի բանտը կը գտնուի. Գողցուած նիւթերու մէկ մասը տանը ճեղքին գտնուած են և մէկ մասն ալ Ղալաթիոյ նպարավաճառի մը խանութէն.

—Երէկ առաւօտ, դարձեալ Թիմոնի փողոցին մէջ, «կրա՞կ կայ, գո՞ղ կայ» ձայներ կը լսուէին փառահամբաւ տան մը պատուհանէն. Մաքուր հագուած մարդ մը իրեն ծանօթ կին մը տեսնելու պատրուակաւ վեր ելած և կնոջը ծոծրակին բռունցքի հարուած մը իջեցնելով, յափշտակած էր դարակին մէջ գտնուած փոքր գումար մը, ոսկի ժամացոյց մը և քանի մը մանր նիւթեր առնելով խոյս տալ. Կինը՝ սթափելով՝ պատշգամը վազած և աղաղակել սկսած էր. Տանը սպասաւորը գողին ետեւէն վազելով, բռնեցին ու ոստիկանութեան յանձնեցին.

——

Յառաջիկայ շաբաթ Վիքթօրիա Թագուհւոյն ծննդեան տարեդարձն ըլլալով, անգլիական դեսպանատան տիկին Հայոց դաշնային հանդէս մը կազմակերպած է այդ օրուան համար և հրաւիրագրեր ուղղած է ամեն կողմ.

—Գ. Քարայանիի անօրէնութեան ներքեւ կազմեալ յունական օպերայի խումբն, որ մեծ յաջողութիւն գտած է ի Բերա, նախընթաց իրիկուն կայս. պալատ հրաւիրուելով պատիւ ունեցաւ ներկայացում մը տալ առաջի Վեհ. Սուլթանին, որ հաճեցաւ չորրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան շնորհել Գ. Քարայանիի և այլ և այլ կարգի պատուանշանք գլխաւոր գերասանուհեաց ու գերասանաց, ինչպէս նաև Թէֆէ-Պաշիի պարտիզին վարձակալներուն. Ն. Վեհափառութիւն հաճեցաւ նաև դրամական պարգեւ մը շնորհել խումբին.

—Վերջին մարտ ամսոյն մէջ ծխախոտի Ռէժիի վարչութեան հասոյթից գումարն եղած է 139 000 ոսկի.

—Վերջին մարտ և ապրիլ ամսոց մէջ Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութեան հասոյթք 4000 ոսկւոյ աւելութիւն մը ունեցած են.

—Գ. Տը Լէռէքոսի անգղիական աղջիկը Կոնթօ-Պիրօն կոմսուհին որ նախորդ շաբթուն ամուսնացած էր ի Բարիզ, ամուսնոյն հետ մայրաքաղաքս եկած և Բերա, [illegible]

—Մայրաքաղաքիս Ֆրանսական դեսպանատան երրորդ թարգման Գ. Ֆէրթէ ամուսնալուծութեան դատ բացած է իր կնոջ դէմ. Այս դատ [illegible] կը տեսնուի հիւպատոսարանի դատարանին առջեւ.

—Երուսաղէմայ Լատինաց Պատրիարք Տ. Լիւտովիկ Բիավի, որ Կիպրոս ուղեւորած էր, անցեալ շաբթու Պէյրութ դարձած է.

——

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻՑ ԸՆԿ. Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Կը ծանուցուի Թրամուէյից ընկերութեան բաժնետիրաց թէ մէկ մի պարտամսի վրայ 12·50 Ֆրանքի թիւ 16 կտրօնին վճարման համար Պորտըրներն ի ձեռնութիւն պիտի ընդունուին 1890 յունիս 1էն սկսեալ, ամեն երեքշաբթի և ուրբաթ, ժամ 2էն 4, և վճարումները պիտի կատարուին Ընկերութեան սնտուկէն, ութ օր յետոյ.

Ընդհանուր Տնօրէն
Ա. ԹՐԻՒԼԷ

Կ. Պոլիս, 20 մայիս

ԱԶԴ

Վերին Վօսփոր բնակող պատուաւոր տան մը մէջ երկու փոքրիկ մանչերու խնամք տանելու և նախնական գիտելիք ուսուցանելու յարմար վարժուհի մը կը խնդրուի. 476

Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը.

Նափլիի համար ուսուցիչ մը կը խնդրուի, 20—25 մէճիտիէ ամսականով. Պէտք է գիտնայ հայերէն և թուրքերէն. աւելի աղէկ՝ եթէ ֆրանսերէն ևս գիտնայ.

Նափլի Այտընէն մէկ ժամ հեռի է երկաթուղիով.

Դիմել Արեւելքի Խմբագրութեան, մինչև կէս օր.

Իբր տասը տարիներէ ի վեր փորձառու տնտեսակալ մը, հմուտ տաճկերէն, գաղղիերէն և անգլիերէն լեզուաց, պատրաստ է վաճառականաց և կամ գործակատարաց քով ծառայելու թէ՛ այցելութեամբ և թէ մշտուն կերպիւ. Դիմել Դավաֆեան գրատուն, Զաքմաքճըլար Սօգուքու. 477

ԵԱԼՈՎԱՅԻ ՋԵՐՄՈՒԿՆԵՐԸ

Կը ծանուցուի արդէն հասարակութեան թէ Եալովայի հանրային ջերմուկները վարձուած են [illegible] կողմէ և թէ կարեւոր նորոգմանց ի գործ դրուած են անդ. Նոր շինուած առաջնակարգ ճամբայ մը կը միացնէ յիշեալ Ջերմուկները Եալովայի.

Օթէլը կահաւորուած է բոլորովին ի նորոյ. Բժիշկ մը հիւանդաց տրամադրութեան տակ կը գտնուի. Բաց աստի, մասնաւոր մակոյկներ պատրաստուած են յատկապէս լողացողները փոխադրելու համար ի Եալովա.

Յաւելունք ըսել թէ ամեն առաւօտ, բաց ի Կիրակէ, Սիրքէճիէն շոգենաւ մը կայ ի Եալովա.

Նոյ տնօրէն
Վ. ԻՓԴԻՐ

Հաւաստիած ենք թէ հիւանդները ամեն կարգի եղած դիւրութիւն և հանգստութիւն պիտի գտնեն Եալովայի ջերմուկներուն մէջ. 461 9—9

——

քին մէջ այլ եւս ո՛ր և է տարակոյս չի մնաց.

—Ո՛հ, եղբա՛յրս, եղբա՛յրս, եթէ գիտնայի՛ր, ըսաւ Անտրէ.

—Գիտեմ, պատասխանեց Նօէլ ժպտելով.

—Ինչպէ՞ս. Մայրերնիս առաջուց ըսա՞ծ էր քեզ.

—Ո՛չ, մայրերնիս պարզապէս զգացունել տուած էր մեզ թէ անակնկալ մը պիտի ունենայինք. Անակնկալը սա է որ ժիւյէթը քեզի կնութեան կու տայ.

—Այո՛.

—Լաւագոյն ընտրութիւն մը չէր կրնար կատարել.

—Ուրեմն համամի՞տ էք, ըսաւ ժիւյէթ դողալով.

—Ինչո՞ւ չէ.

—Ըսել է պիտի սիրէք զիս.

—Այո՛, բոլոր սրտով.

—Բարեկամուհիի մը, քրոջ մը պէս.

—Քրոջ մը պէս, ըսաւ քաղցրագոյն ձայնը թեթեւապէս խռովեցաւ, վասն զի կը մտածէր արդարև թէ ժիւյէթ կրկնապէս իր քոյրը պիտի ըլլար.

Սակայն ձայնը զօրացուց. Դեռ օրերը անցած էին. չէ՞ մի որ իր մայրը կու տար անյիշաչարութեան օրինակը.

Երկար ժամանակ խօսակցեցան իրարու հետ.

Յետոյ ժիւյէթ բոլորովին ինքզինքին գալով, ոտքի ելաւ.

—Ասկից աւելի երկար չեմ կրնար մնալ. Մայրս մտատանջութեան կը մատնուի. Մնա՛ք բարով, Անտրէ . . . Մնաս բարով, եղբայր իմ. Ձեզ գալով, մայրի՛կ, արդեօք պէտք եղածին չափ անձնուիրութիւն և զօրով պիտի ունենա՞մ ձեզ փոխարինելու համար ինծ պարգեւած երջանկութիւններդ.

Սակայն այդ վայրկեանին մտահոգութիւն մը նկարուեցաւ իւր դէմքին վրայ. Ֆէրնանտի երեսը կը նայէր, յետոյ Անտրէին, իբր թէ ուզէր հարցում մը ուղղել անոնց.

Ֆէրնանտ հասկցաւ.

—Ի՞նչ կայ, սիրելի աղջիկս, հարցուց.

—Մօրս վրայ կը մտածեմ.

—Ես ալ վաղուց հետէ քեզ նման անոր վրայ մտածած եմ. Բանէ մը մի՛ վախնար, աղջիկս. Կ'ուզեմ որ երջանկութիւնդ կատարեալ ըլլայ. Եւ այնպէս ալ պիտի ըլլայ. Մայրդ չի կրնար քու խնամքներէդ զրկուիլ. Պէտք չէ որ բաժնուիս իրմէ. Քեզ հետ գիւղակ պիտի գայ. Եթէ ձեր ամուսնութենէն վերջը ճանապարհորդութիւն մը կատարէք, ինչպէս կարելի է, մայրդ անձնուէր բարեկամ մը պիտի գտնէ յիս. Երջանիկ եղիր, ժիւյէթ. Ու ոչ մէկ ամպ չի մթագնէ քու ճակատդ.

Ժիւյէթ Սէրտօն դարձաւ.

Ա՛հ, ինչպէ՛ս թեթեւցած և զուարթ կ'ընթանար. Ինչպէ՛ս մոռցուած էին ամեն նեղութիւնք. Ու սակայն երկար թուեցաւ իրեն ճանապարհը, վասն զի կ'աճապարէր երթալ ամեն բան պատմել հիւանդին.

Մայրն անհամբերութեամբ իրենց կըսպասէր. Մտատանջութեան մատնուիլ կսկսէր.

—Որքա՛ն երկար ժամանակ մնացիր, աղջիկս.

—Ո՛հ, մայր իմ, մայր իմ.

Իր բոլոր զօրութեամբ մօրը փարեցաւ.

Այնքա՛ն երջանիկ էր որ արցունքները վերստին հոսիլ սկսան.

Մայրը վախցաւ թէ նոր դժբաղդութի՞ւն մը պիտի պատահէր.

Այնքա՛ն տառապած էր հէգ կինը. Այլ ևս երջանկութիւնն անհնարին էր իրեն համար.

Այն ատեն, ծիծաղելով ու արտասուելով, ժիւյէթ սիրտը բացաւ իր մօր և ամուսնութեան լուրն իմացուց.

—Աստուած այսպիսի բարութիւն մը պարգեւելու էր մեզ, ըսաւ հիւանդը.

Սակայն Ֆէրնանտ պայման մը դրաւ այս ամուսնութեան. Այսինքն, դեռ քանի մը ամիս սպասել հարկ էր. Իբր խոհեմ մայր, կ'ուզէր որ ժամանակը տկարացունէր Օրնօափէլի յիշատակն Անտրէի ու Նօէլի մտաց մէջ.

Սակայն, ժիւյէթի այցելութեան երկրորդ օրն իսկ, Ֆէրնանտ Պէրժըրայի մէջ մասնաւոր յարկ մը պատրաստել տուաւ մանկամարդ աղջկան ու մօրը համար.

Տասնհինգ օր յետոյ, ժիւյէթ և իր հիւանդ մայրը գիւղակին մէջ կը հաստատէին իրենց բնակութիւնը.

Երեք ամիսէն, Սէրտօնի փոքրիկ եկեղեցւոյն մէջ կը կատարուէր Անտրէի ամուսնութիւնը ժիւյէթի հետ.

Եւ պսակն օրհնողն, ամենէն զուարթն, ամենէն յուզեալը, Նօէլն էր . . .

Երբ նորապսակ ամուսինք եկեղեցիէն ելան ու կառք նստան Պէրժըրա դառնալու համար, ամբողջ Սէրտօնի ժողովուրդը ճամբուն վրայ խռնուած էր զանոնք դիտելու համար.

Այդ հոծ բազմութեան մէջէն զուարթ և հնչուն ձայն մը բարձրացաւ, հարսանեկան ուրախութիւնը իւր ճաշակին համաձայն տօնելու համար.

Պարապ գաւաթդ լեցուր,
Պարպէ՛ գաւաթդ լեցուն,
Ու ձեռքիդ մէջ մի՛ թողուր
Գաւաթ պարապ կամ լեցուն.
Ու ձեռքիդ մէջ մի՛ թողուր
Գաւաթ պարապ կամ լեցուն.

Մեր Միւ-ա Մօռ բարեկամն էր որ անկից անցնելով, ուզած էր այլոց նման ինքն ալ տեսնել երջանկութիւնն անոնց որոց արտմութեանց այնքա՛ն սերտիւ խառնուած էր.

ՎԵՐՋ

Թարգմանեց
ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊԵՐԼԻՆ, 20 Մայիս. — Ելմտացոյցի Յանձնաժողովը 5ի դէմ 14 ձայնով ընդունեց Արեւելեան Ափրիկէի համար խնդրուած 4½ միլիոն մարքի վարկը և կի դէմ 15 ձայնով ընդունեց յաւելուածական վարկերը։

ԼՈՆՏՈՆ, 20. — Երեսփոխանաց ժողովոյն մէջ, արտաքին գործոց խորհրդական Սըր Ճ. Ֆէրկիւսըն յայտարարեց թէ Արեւելեան Ափրիկէի մէջ Անգլիոյ և Գերմանիոյ ազդեցութեանց շրջանակները դեռ եւս աշխարհագրօրէն որոշուած չեն. Այս խնդրոյ նկատմամբ այս պահուս Պերլինի մէջ կատարուած բանակցութիւնք բոլորովին ծածուկ կը պահուին։

—Երեսփ. ժողովը միջօրէէն յետոյ ժամը 3ին սկսած նիստն հազիւ կրցաւ աւարտել առաւօտեան ժամը 4ին, (այսինքն նիստը 13 ժամ տեւեց,) և այս երկար նստին մէջ հազիւ երկու հատուածներ կրցաւ քուէարկել ելմտացոյցի օրինագծէն. Ելմտական նախարար Գ. Կոշըն յայտարարեց թէ կառավարութիւնը միտքը դրած է աւարտել վիճաբանութիւնն՝ հակառակ ընդդիմադիր կուսակցութեան բոլոր խափանարար հնարքներուն։

ԲՐԱԿԱ, 20 —Պոհէմիոյ Նահանգային Երեսփ. ժողովն այսօր բացուեցաւ. Նախագահն իր բացման ճառով յանուն կայսեր գոհունակութիւն յայտնեց որ գերմանական գաւառաց ամէն երեսփոխանք կը մասնակցին ժողովոյն. Այս իրողութիւն գրական յառաջդիմութիւն մըն է գերման և չեխ ազգութեանց հաշտութեան գործոյն մէջ. Այս երկուց տարրոց իրաւախոհութեան համար պատրաստուած ծրագրոյն վիճաբանութիւնք մօտերս կ'սկսի։

ՊԵՐՆ, 20.— Դաշնակցային խորհուրդն յայտարարեց թէ Զուիցերիա պատրաստ է Գերմանիոյ հետ բանակցութեան մտնել՝ բնիկութեան նոր դաշնագիր մը կնքելու համար, (ի դիւրութիւն երկուց երկրաց միջեւ ծագող սահմանական խնդրոց.) Բանակցութիւնք մօտերս պիտի բացուին ի Պէրն։

ՎԻԷՆՆԱ, 20.— Բ...թէն Գորեսպոնտէնց Պերլինէ նամակ մը կը հրատարակէ՝ Ռուսիոյ և Գերմանիոյ միջեւ ենթադրեալ համաձայնութեան խնդրոյն վրայ. Պերլինի ձեռնհաս անձինք այս մասին արտայայտած գաղափարները բացատրելով, նամակը կ'ըսէ թէ, Գերմանիա ամենայն հաստատամտութեամբ յարեալ կը մնայ Երրեակ Նիզակակցութեան, եւ հետեւապէս չ'կրնար ուրիշ Տէրութեանց հետ դաշնագիր կնքել, բայց եթէ Երրեակ Նիզակակցաց հետ համաձայնութեամբ. Եթէ Ռուսիա կ'ուզէ ... մերձենալ, պարտի համոզուիլ թէ Գերմանիա ուրիշ կերպով չկրնար համաձայնիլ իրեն հետ բայց եթէ իբրեւ անդամ Երրեակ Նիզակակցութեան։

ԲԱՐԻԶ, 20.—Ճէզայիրի այլ և այլ կողմերը, Արաբք ծայրայեղ վարմանց մէջ գտնուեցան Հրէից դէմ. Բազմաթիւ ձերբակալութիւնք։

ԱԶԴ

ՔՈՒՆԱՐՏ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿ.
CUNARD

Մայիսի շոգենաւը Լիվըրբուլէն ... հասաւ այս առաւօտ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 7 Մայիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (Պահանջ)		109 7/8
3 » » » (վճարելի)		109 1/2
3 » Բարիզի » (պահանջ)		22 90
3 » » » (վճարելի)		22 97 1/2

Օսմանեան Քոնսոլիտէ

Նոր երկու դր. (Միացեալ Սէրի Դ.)		20 35
Պայմանի զեղչ...	»	20 37
... մէջ	»	— —
Առաւօտեան բացուեցաւ	»	20 35
Կէս օրին	»	20 35

ԽՈՒԹԻԳՐԱՃԸ ՏԱՒԻԼԻ

Նոր երկու	55 30
Այս առաւօտ	56
Կէս օր	56 36

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	45
»	B. »	26 5/8
»	C. »	20 37

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Ոսկեթէ ձէնէրալ	Անգլ.	Լր.	4 38
Գրէտի ձէնէրալ	Օսմ.	»	9 36
Պանք տը Գոնս.	»	»	7 28
Սօ. Շիմէն է ֆէրէօր	»	»	5 2
Թրամուէյ	»	»	488
Րումէլի երկաթուղի		Ֆր	3 77 7/8
Բաժնեթուղթ Լոմպարտ	Գ. Կ.		183

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	Ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 84
Անգլիական ոսկի	»	110 22
Մարք (գերմանական ոսկի)	»	108
Իմփէրիալ	»	90 30
Գրիվնից	»	51 20
Ռուսկի թղթադրամ	»	7 96
» արծաթ	»	77
Մէճ. արծաթ. (տարբ)	»	108 12
Վէնէտիկ	»	108 20
Հինգնոց	»	109 20
Մեճիտիէ	»	99 10
Թալէր	»	11

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 20 Մայիս, ժամ 3 վայր 45 երկվ.

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	90 10
» » 4 1/2 %	106 05
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	19 12 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	77 75
» Րէժիի բաժնեթուղթ	260
...	584
Պանք Օթոման	739 50
Գրէտի Լիոնէ	97 15
Իտալական Ռանթ 5 %	
Չիլիեան 5 %	477 50
Փրիօրիթէ Թիւրք	518 12 1/2
» » (Նոր)	417 50
Եգիպտական միացեալ	486
Պանք տը Բարի	830
Օսմ. Ծխախ. արժէթուղթ	456 25
Սուէզի ջրանցք	2385
Սպանիական արտաքին	76 13/16
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 14

Լոնտոն, 20 Մայիս, ժամ 6 վայր 30 երկվ.

Անգլ. քոնսոլիտէ	98 1/8
Օսմ. » Սէրի Դ.	19 15/16
» » » Ա.	44 7/8
» » » Բ.	26 5/8
» » » Գ.	19
Փոխառութիւն 1877	103
Պանք Օթոման	13 5/16
Եգիպտական միացեալ (խնիֆիյէ)	96 1/2
» առանձ. (բրէֆէրէնսիէլ)	104 7/8
Տայրա Սանիէ	86 1/2
Տօմանիալ (փոխառ. Րօշիլտ)	105
Չիլիեան 5 %	95
Մօնօբոլ »	79 1/2
Ռուսական 1889	99
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 14

Վիեննա, 20 Մայիս, ժամ — վայր —

Օսմանեան երկաթուղի	36 80
» Րէժիի բաժնեթուղթ	115 50
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	118 30

Պերլին, 20 Մայիս, ժամ — վայր —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 35
Ռուսկ. Թղթադրամ	231 1/4
Օսմանեան երկաթուղի	82 20
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	19 20

ՎՈՍՓՈՐԷՆ ԱՓՐԻԿԱՆ

Թ—ն—, 3/15 մայիս

Մայիս 2ին չորեքշաբթի օր մեկնեցայ Պոլսէն Ֆլօրիօ-Ռուպաթթինօ ընկերութեան Թ—ն— շոգենաւով որ Վենետիկ պիտի հասնի եօթն օրէն.

Երբ բարեկամներս հեռացան շոգենաւէն ու Թ—ն— ճամբայ ելաւ, ուրախութիւն մը ունէի, այդ անձրեւոտ տխուր իրիկունը, միայնութեանս մէջ. Վերջապէ՛ս, ալ եօթն օր ոչինչ պիտի խորհիմ, ոչինչ պիտի գրեմ, պիտի վայելեմ իտալացիներու dolce far niente-ն ... բոլոր հրապարակներն. և սակայն հազիւ թէ Սառայ-Պուրնուն կը դառնանք ու ահա կը ներկայանան աչքիս ու միտքիս գիտելու, խորհելու առարկաները.

Այո՛, ճար չկայ. գիտել, խորհիլ ու գրել ա՛լ ունակութիւն եղած է. Գրագին աչքը բնազդով չորս կողմը կը նայի, բնազդով միտքը կ'անդրադառնայ ամէն նիւթի վրայ, անդիմադրելի զօրութիւն մը կը մղէ անոր ձեռքը դէպի գրիչ, նոյն իսկ երբ կէս օրէն երկու ժամ վերջ հանդարտ ծովն ու գարնանային հրաշալի օդը մեղկութեան կը հրաւիրեն զինքը.

Այլ կայ պարագայ մը որ ... Ես-ով գրելու, իր անձին վրայ խօսիլ ո՛չ գրողին ախորժելի է ո՛չ ընթերցողին. Եսականութիւն կը բուրէ այդ ոճով գրելը. Ե՛սն անզգալի ընել միթէ առաջին օրէնքը չէ՞ գրականութեան մէջ յաջողելու. Ամէն ընթերցող նեղութիւն կ'ունենայ լսելով անդադար գրողի բերնէն «եսս». Ո՞վ գիտէ, թերեւս ամէն կարդացող սրտի նեղութիւն ունի թէ ինչո՛ւ ընդհանրութիւնը զբաղի այս ինչ անհատի անձովը ու ինքը մոռցուի.

Եւ սակայն միայնակ ճամբորդողի մը համար ուրիշ ի՞նչ միջոց կայ գրելու.

Ու յետոյ, ամէն գրող որ իր անձին վրայ չխօսիր ուղղակի, միթէ անուղղակի միշտ ինքզինքը չէ՞ որ առաջ կը նետէ. Չըսելով Ես, գրողը պարզապէս զգուշութիւն կ'ընէ հանրային զզուանքին, կամ եթէ կ'ուզէք ըսենք նախապաշարումին. Ո՞չ ապաքէն ամէն մէկ յօդուածի մէջ մեր մտածութիւններն են զոր կը դնենք.—եթէ ոչ թարգմանիչներ կամ ընդօրինակողներ պիտի ըլլայինք. մեր սրտի բաբախումները, մեր հոգիի արձագանգները չե՞ն զոր կը լսէ ժողովուրդն. Եւ սակայն պէտք է կեղծել, պէտք է խօսիլ դիմանուաբար.

Բայց այս այսքան. Աւելին երկար կ'ըլլայ. Երկարաբանութիւնն աւելի անախորժ է քան եսականութիւնը.

* * *

Մենաստանի մը լռութիւնը կը տիրէ շոգենաւին մէջ. Ո՛րչափ տարբեր ասիական եղբայրներու ուղեւորութենէն. Եղբայրներու խուռն բազմութիւնը որ սիրտ կը զզուեցնէ, չկայ հոս. միայն սակաւաթիւ ուղեւորներ, ամէնքն ալ խցիկները բաժնուած. Վերը մի քանի անձինք կան բացօթեայ, բայց այնչափ քաշուած, այնչափ լռիկ որ իրենց ներկայութիւնն անզգալի է.

Տակաւին ֆրանսերէն բառ մը չի լսեցի շոգենաւին մէջ. հո՛ս տիրապետող լեզուն իտալերէնն է. ուղեւոր թէ պաշտօնեայ, այր թէ կին, ամէնքն ալ իտալերէն կը խօսին. Կարօտ մը ունէի այդ լեզուին. և ահա յիշողութեանս խորշերէն իտալերէն բառերն ու բացատրութիւնները մի առ մի դուրս կ'ելլեն, կ'արթննան երկարատեւ քունէ մը, առանց դժուարութեան կը մասնակցիմ խօսակցութեան.

Խօսակցութիւնները սեղանին շուրջը կը կատարուին. յետոյ ամէն ոք կ'առանձնանայ գիրք մը ձեռքը. Իտալացի դերասանուհի մը որ Պոլսէն կը վերադառնայ յԻտալիա, սեղանին վրայ ընկերակցութեան կեանք կը պարգեւէ.

Ու սակայն, միօրինակութիւն. Հանդարտ ծով, քաղցրալուրջ հով, հանդիստ խցիկներ, գիրք, պտոյտ, ահա կեանքերնիս.

Այս առաւօտ երբ կը ճեմէի, տեսայ տխրադէմ ու սեւազգեստ մի անձ. հայ կը թուէր. մօտեցայ քովը. բարեւեցի. Հո՛ս ալ պանդուխտ. Մշեցի մըն է, կ'երթայ Աթէնա, պիտի փնտռէ եղբայրը, որ վեց տարի է հեռացած է հայրենիքէն, Կորնթոսի պարանոցն աշխատելու գնացեր է. ո՛չ ձայն կայ ո՛չ ձուն.

Կ'ըսեն թէ Հնդկաստանի մէջ ձմերուկ մը եթէ կտրեն մէջէն Ղարապաղցի հայ մը կ'ելլէ. Այլ միթէ աշխարհիս որ կողմն ալ, Կորնթոս թէ Փանամա, քար մը վերցնես, ներքեւէն հայու գլուխ մը չ'ելլե՞ր գտնես. Մշեցի հայու մը, Վանցի հայու մը գիւղը մանաւանդ.

Երկար խօսակցութիւնս կ'ընդհատեն երկու հայ տղեկներ որք ճչալով քովս կուգան. Հազիւ թէ տասն, տասն երկու տարեկան կան. զասոնք շոգենաւ դրած են Վենետիկ երթալու համար. վարդապետութեան պիտի պատրաստուին.

Միթէ ուսումնասիրութեան առարկայ չե՞ն այդ երկու տղաքներն որք պարզ ու միամիտ են, կեղծել չեն գիտեր, ինչ որ բնական է զայն կ'ըսեն. Ուսումնասիրել տղաքները՝ միթէ գլխաւոր միջոցը չէ՞ ճանչնալու մեր ընկերութեան զանազան դասերը.

Այդ տղաքներէ մին Լուսար Եղմաեան, կրակոտ սիրուն տղայ մը, միւսը Վաչան Տիարպէքիրլեան.

Իմ վրաս թողած տպաւորութիւննին լաւ եղաւ. Աղէկ հայերէն կը խօսին, սակայն մերթ ընդ մերթ կը խօսին նաեւ օտար լեզուաւ. Ընտանեկան վարժութիւն է օտար լեզուաւ խօսիլ, իսկ դպրոցի կրթութիւնն է մաքուր հայերէն խօսիլը. Գատը-գիւղի Մխիթարեանց վարժարանի աշակերտներ են. Համեստ Հայոց վրայ Մխիթարեաններու բարերար ազդեցութեան նոր ապացոյցներ.

Ուղեւորներէ մին ֆրանսերէն հարցուց անոնց թէ ի՞նչ ազգ են. Հետաքրքիր կ'ըլլայի թէ ի՞նչ պիտի պատասխանեն.

—Arménien, Հայ,

Ըսաւ Լուսար խրոխտ շեշտով մը. Տարակոյս չկայ թէ առանց Մխիթարեաններու կրթութեան պիտի պատասխանէին.

—Catholique, Կաթոլիկ.

Փոքրիկ դէպք մըն է այս որ կը յորդորէ զմեզ երբեք չյուսահատիլ ազգի ապագային բարերար արդիւնքներէն.

Հարցափորձող դասատուի մը դերը կը կատարեմ. Կը խօսիմ զանազան երկիրներու վրայ. Լուսարի իղձն է մեծնալ և երթալ Սուրբ Պետրոսի եկեղեցին տեսնել.

Խօսեցայ ասիական երկիրներու վրայ. Չե՞ն ուզեր այցելել մեր բնավայրը.

—Դրախտը, անանկ չէ՞, ըսին.

Դրախտի անունը այդ երկրի անուան համանիշ է անոնց համար. Այսքանէն ալ գոհ ըլլանք առ այժմ.

Եւ լեզուի մէջ ալ գրաբարեա՛ն են. Տէր Աստուած, այս խեղճ տղաքներն ալ այդ հիւանդութեամբ վարակուած են. Գրաբարը շատ կը սիրեն եղեր, վասն զի դժուար է կ'ըսեն և կ'ուզեն աշխատիլ ու սորվիլ. Իսկ աշխարհաբարը լաւ հայերէն չէ կ'ըսեն. կէսը տաճկերէն է.

Այո՛, գրաբարը կը սիրեն և ապացոյցն այն է որ գրաբար բան մ'ալ գիտեն. Երկուքը միասին մտածելէ վերջ կը գտնեն.

—Ի տան.

Տանն մէջ ըսել է, կ'ըսեն.

Միտքս չ'կրցի բռնել, բայց չուզեցի աւելի առաջ տանիլ խօսակցութիւնը և գայթակղեցնել այդ պատանի գրաբարեան հեղինակները, կամ լաւ եւս թարգմանիչները. Թէպէտ և ապահով եմ որ մինչեւ տասնց վարդապետ ձեռնադրուիլը գրաբար գրողին վրայ այնպէս պիտի նային ինչպէս երբեմն կ'նային ... կարդացողին վրայ.

Կ'երթան վարդապետ ըլլալ. Կրօնական դաստիարակութիւնն իրեն տպաւորութիւններն ըրած է. Ամէն դժուար խնդրի մէջ Աստուած կ'ըսեն. Աստուծոյ կամքն, Աստուծոյ հրամանը կ'ըսեն. Սակայն այնպէս պարզութեամբ, այնպէս հաւատալով կ'ըսեն որ աւելի սիրելի կ'ըլլան. Կ'զգաս թէ կեղծաւորներ չեն, ինչ որ լսած են դպրոցին մէջ տպաւորուած է իրենց մտքին վրայ.

* * *

Ու ծովն հանդարտ է, թուի թէ լճակի մը վրայ կը նաւարկենք նաւակով մը. Արդեօք այս հանդարտութիւնն ալ ձանձրալի պիտի դառնա՞յ, ինչպէս կեանքի հանդարտութիւնը.

Կ'ընթանանք ու կ'ընթանանք. Թողում այս նամակս, վաղն առաւօտ կը հասնինք Բիրէօ. չեմ գիտեր կա՞յ նորութիւն մը հաղորդելու.

ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ

Բ.

Ինքնին երգերն ի՞նչպէս կը պահուէին և կ'աւանդուէին յետագայից. զայն գրելու անտարակոյս կային մասնաւոր նշաններ՝ թէպէտ և թերի. Ցունաց և Հռովմայեցւոց նման, Հայք եւս հաւանականապէս այբուբենի տառերը կը գործածէին. Քրիստոնէութեան հաստատուելէն ետքը ալ եկեղեցական երաժշտութեան մէջ այս գիրերը գործածուեցան, և մնացին մինչեւ ցարդ առ մեզ և առ Ցոյնս.

Հռովմայեցիք, աշխարհակալութեամբ զբաղած լինելով, ծանօթ աշխարհի տիրելէն յետոյ սկսան առաւել մշակել զգիտութիւնս և զգեղարուեստս. Այսպէս, Օգոստոս կայսեր ժամանակ սկսան երաժշտութեան արուեստի հետամուտ լինել. Մինչեւ ցայն վայր իրենց ծանօթ էին միայն՝ սրինգն, պատերազմական փողը և ծնծղայի նման նուագարաններ եւն. մինչդեռ Եփրայեցիք շատ առաւել առաջ մշակեր էին զերաժշտութիւն և զերգ, քանզի Ս. Գիրքը կը յիշատակէ Մովսէսի երգերը, Երիքովի փողերը, Դաւիթի սաղմոսերգը եւն. Առ Եփրայեցիս երաժշտութիւնը սերտ յարաբերութիւն ունէր կրօնական արարողութեանց հետ. Առաջին քրիստոնեայք այս օրինակի հետեւեցան, և ջանացին, որպէս առ մեզ, ժողովրդոց մտքէն ջնջել կռապաշտութեան դարուց աւանդուած երգերը և գրեթէ ամենուրեք յաջողեցան դժբախտաբար յայս մասին.

Բայց ուստի՞ առեր էին ծնունդ Եփրայեցւոց և Ցունաց երաժշտութիւնները. Միթէ յանդուգն խորհուրդ մը արտադրած կ'ըլլանք, եթէ կարծենք թէ երկուքին ալ աղբիւրը մի եւնոյն է, այս է եգիպտականն. Իսրայելացիք յետ բնակելոյ երկար ժամանակ յԵգիպտոս սովորեր էին անշուշտ այն երկրի քաղաքակրթութեան լեզուն արուեստից ևն. Ուստի երբ Մովսէս Մարգարէ հանեց զնոսա Փարաւոններու աշխարհէն, նոր և մասնաւոր երաժշտութիւն չ'հնարեց հաւանականապէս. Այն ինչ Կարմիր ծովէն անցան, բիւրաւոր Իսրայէլացիք ի ծունր իջած՝ փառաւորեցին զԱստուած գոհաբանական խումբ երգով, մինչ Փարաւոն և իւր բանակը անդնդասոյզ կ'անհետանային ալեաց ծոցին մէջ. Ո՞ր ժամանակ ուսեր էին այն երգը. խումբ մը գուսանաց կարող է շուտ սերտել մի երգ. այլ միթէ այս կարելի՞ է ամբողջ ժողովրդեան. Ցոյնք իրենց վաղեմի քաղաքակրթութիւնը մեծաւ մասամբ յԵգիպտոսէ ընդունելով՝ բնական էր զի նոյն երկրի պարտէին և զարդ երաժշտութեան.

Իսկ ո՞վ եղաւ՝ յառաջ քան զքրիստոնէութիւն՝ ուսուցիչ երաժշտութեան ի Հայս, հաւանականապէս իրենք, և ոչ այլ ոք. Քրիստոնէութեան ի Հայս մտնելէն յետոյ պէտք եղաւ փոխել հեթանոսական երաժշտութիւնը, կամ լաւ եւս սաղ եղանակները. Ուստի՞ փոխ առին մեր եկեղեցական երգերը. Ինձ այնպէս կը թուի թէ ոչ ուրեք գիտեցին, յօրինեցին զայն ըստ իւրեանց երաժշտական դրութեան. Ոմանք կը կարծեն թէ Ցունաց եկեղեցական երաժշտութիւնն օրինակ առած ըլլան հարք Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ. այդ կարծեաց համամիտ չեմ, զի մեր սրբազան երաժշտութիւնը յունականէն մեծապէս կը տարբերի, մերինին մէջ առաւել եռանդ՝ աւիւն և փափկութիւն կայ, մինչդեռ յունականը միօրինակ է. լատինականը կը նմանի յունականին յորմէ ծնունդ առած է՝ թէպէտեւ ազատագոյն.

Երբ մեհեանք, բագինք և արձանք գետին տապալեցան քրիստոնէութեան ընդարձակաւալ յորձանքին առջեւ, քրմաց երգեր լռեցին, սկսան քահանայք դպիրք և հաւատացեալք երգել նոր տաղեր.

Ի՞նչ էր այդ երաժշտութիւնը. անտարակոյս մեհենական եղանակներ չէին, բայց էին՝ նման երաժշտութեան արտադրած եղանակներ խառն ընդ եփրայականին. Հայոց՝ Ցունաց և Լատինաց եկեղեցական երգերը նոր երաժշտութեան դրութիւն չունին. Նախնեաց աւանդք են նոքա՝ որ նուազ կամ առաւել հաւատարմութեամբ պահուեր են ցարդ. Առ Ցոյնս և առ մեզ հին խազերու անկատար դրութեան համար՝ կարելի չէ եղեր մեծաւ ճշդութեամբ պահել զայնս. Այդ երգերը՝ մանաւանդ առ Հայս՝ իրենց ազատ եղանակի և կոկորդի ազգի ազգի խաղուց յաճախութեան համար անկարելի էր արդի ձայնանիշերով գրել առանց նոցա յատուկ գրութիւն ջնջելու. Մինչդեռ Լատինաց սրբազան երգերը՝ շատ առաւել պարզ լինելով՝ կարող եղեր են աւանդել զայնս սերունդէ սերունդ բնական հարազատութեամբ և հաստատել նոր ձայնանիշերու նշանակի.

Ըսի թէ առաջին քրիստոնեայք հետեւեցան Եփրայեցւոց օրինակին. Այսպէս Ցոյնք, այնպէս Հայք, այնպէս Լատինք. Չորրորդ դարու մէջ Ս. Ամբրոսիոս կարգաւորեց Լատինաց եկեղեցական երգերն և Միլանոյ վիճակին յատուկ ծէսեր գրեց. որք մինչեւ ցարդ նորա անունը կը կրեն (rit ambrosien). Կը կարծուի թէ այս սուրբ երկասիրած ըլլայ այն գոհաբանական երգը (Te Deum) զոր Լատինք կ'երգեն ամէն նշանաւոր առիթներու մէջ. Այն երգեր, ըստ բանասիրաց, ոչ այլ ինչ են բայց միայն ազատաւորեալ նմանութիւն Ցունաց եկեղեցական երաժշտութեան, ուստի Լատինաց սրբազան երգերն առաջին քրիստոնէից, այս է արեւելեան երաժշտութենէ բղխած են, որ ինքն ալ ծնունդ առած է իւրմէ առաջ գոյութիւն ունեցած երաժշտութենէ. Ս. Ամբրոսիոսէ առաջ Ս. Աթանաս Ցունաց եկեղեցական երգերը հաստատեր էր Աղեքսանդրիոյ եկեղեցւոյն մէջ. Ս. Ամբրոսիոս զնոյնս փոխ առաւ և կարգաւորեց. Լատինք հարթ երգ (cantus planus) անուանեցին զայն երաժշտութիւն, վասն զի նորա կանոնները պարզ՝ ձայները ջահմանաւոր են և միաձայն կ'երգուին.

Մինչեւ մետասաներորդ դար Եւրոպա չունեցաւ այլ երաժշտութիւն. Նոյն դարու մէջ սկսաւ արդեան գրութիւնը, որոյ հիմն դրաւ Կուիտօ տ'Արէցցօ. սա հնարեց Հնգագիծը (portée) որոյ գծերուն վրայ և միջոց գրուէին՝ զձայնս նշանակելու համար, յետոյ Սանդուխը (scala) և երաժշտութեան գրական արուեստը զոր Կէտ-կէտ (contrepoint) անուանեց. քանզի ձայները նշանակող կէտերուն հակառակ ձայներ նշանակող կէտեր դնելով յառաջ կուգար դաշնակաւոր միաձայնութիւն. Կուիտոյի այս գիւտեր ըը նախկինապէս անկատար վիճակի մէջ էին, որպէս ամէն այլ գիւտեր ի սկզբան. յետագայք կատարելագործեցին հետզհետէ և այսօր չափաբերական գիտութեանց գրեթէ հաւասար ըրին զայն, մանաւանդ Գերմանացիք որոց երաժշտութեան մէջ արուեստը յաճախ կը լրացունէ հանճարի թերութիւնը.

Ֆրանսացիք և Պելճիքացիք մշակեցին նախ այս գիւտերը. Բայց, Իտալիա, այս երկիրներու երաժշտական երկասիրութիւնները ուսումնասիրելով, ընդհուպ անհամեմատ յառաջացաւ այն ազնիւ արուեստի մէջ. Սակայն տակաւին սակաւաթիւ էին հանճարաւոր երաժշտապետք, զի արուեստին ուսումն լաւ ընդհանրացած չէր. Եօթնեւտասներորդ դարէն յետոյ երաժշտութիւնը նոր այժ ստացաւ և բազմաթիւ հռչակաւոր երաժշտապետներ արտադրեց. յիշենք, ի մէջ այլոց, Ռոսսի ի Ֆրանսա. Կլիւք և Բէչչինի, որք սկսան մրցիլ սառոյցապէս Ֆրանսայի երաժշտութեան հետ. այս պայքար տեւեց մինչեւ ութեւտասներորդ դար, որ ընծայեց աշխարհի զՄօնսինի, Կրէթրի՝ ի Ֆրանսա. Սաքքինի, Փորփորա, Բէրկոլէզէ, Բաէզիէլլօ, Չիմարօզա՝ յԻտալիա. Ռայնհարտ, Քայզէր, Սէպ, Պախ, Հայտըն, Մօցարթ ի Գերմանիա. Հէնտէլ՝ յԱնգլիա. Ինննեւտասներորդ դարս ալ բազմաթիւ հանճարներ արտադրեց, որպէս են Քէրուպինի, Սրոնթինի, Պէլլինի, Մէրքատանթէ, Ռոսինի, Վէրտի՝ յԻտալիա. Պէթօվէն, Վէպէր, Մայերպէր՝ ի Գերմանիա. Լըսիւէօր, Մէհիւլ, Պոէլտիէօ, Հէրօլ, Պերլիօզ, Օպէր, Ատան, Ալէվի, Կունօ, Ամպրուազ Թօմա, Սէն Սաէնս եւն՝ ի Ֆրանսա.

Արդի երաժշտութեան ճաշակն օր ըստ օրէ կը տարածուի ի Հայս, բայց նորա տեսական մասին յայտ սակաւաթիւ ուսանողք լինելուն պատճառաւ երկասիրութիւնք մեր երաժշտաց դժբախտաբար յիշատակի արժանի չեն. Ունինք միայն զՏիգրան Չուխաճեան, որ երեք օփէրէթ, մի օփէրա-քոմիք, մի մեծ օփէրա, բազմաթիւ երգեր և դաշնամուրի կտորներ յօրինած է. Նորա համբաւը տարածուեր է մինչ ի Գերմանիա՝ ի Ֆրանսա՝ ի Ռուսաստան՝ յԱնգլիա՝ ի Կովկաս, և անունն արձանագրուեր է եւրոպական երաժշտապետաց ցանկին մէջ. Յիշենք նաեւ զԹաշճեան, զԿարա-Մուրզա, որոց վրայ պատմական տեղեկութիւն չունիմ.

Այս տեսութիւնը բաւական կը համարիմ չգիտցողներու մի գաղափար տալու համար երաժշտութեան և նորա պատմութեան վրայ, իսկ գիտնոց՝ տողս քաջալեր ըլլան, որպէս զի ժամ յառաջ նպաստեն ինձ կազմելու հայկական խումբ մի քաջ գուսանաց. Շնորհակալ եմ զի նախընթաց յօդուածէս յետոյ հեռաւոր կողմերէն բազում եկան յօժարութեամբ գրուեցան. Կը յուսամ թէ ներկայս ալ մի և նոյն գովելի արդիւնքը պիտի ունենայ. Օ՛ն, յառաջ, և Տէր ընդ մեզ.

Ց. Վ. Ա.

ՏՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Տպարան Գ. Պաղտասարեան

Պատիւ ունիմ ծանուցանել մեր բազմաթիւ յաճախորդաց եւ արգոյ հասարակութեան թէ կառուցած եմ նոր եւ մեծագոյն տպարան մը ՚ի Պոլիս, Սուլթան Համամ փողոց, թիւ 14, թէ տպագրութեան եւ թէ վիմագրութեան, նոր ամեն տեսակ տպագրական տառերով եւ ամեն տեսակ հաստատ մեքենաներով, զորս նոր բերել տուած եմ, եւ ամեն տեսակ գործ կատարել կ'սկսիմ, ամեն տեսակ տպագրական եւ վիմագրական աշխատութիւնք ըստ վերջին կատարելութեան եւ թէ մատչելի գնով ամեն գործառնութեանց համար.

Դիմել առ Գ. Պաղտասարեան Կ. Պոլիս

Սուլթան-Համամ փողոց թիւ 14

ԱՄՍԱԿԱՆ 5 ՖՐԱՆՔ ՎՃԱՐԵԼՈՎ
ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ ՄԸ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ԵՂԱՆԱԿ
Ա. Տ. ՑՈՒՀԱՃԵԱՆԻ
10. Խավիար խան, Ղալաթիա

Ձեռամբ և հետեւեալ պայմաններով կարելի է առնել Բարիզի գրավաճառաց հրատարակութիւնք. Բերուած գրքերը ... ցուցակներուն գնով են. Վճարումները կը լինին ԱՄՍԱԿԱՆ 5 ՖՐԱՆՔՈՎ, 100 Ֆրանքի և անկից աւելի յանձնարարութեանց համար. 418 12—12

ԻԹԱ ԴՐՍՈՒՀԻ ԹՕՓԷՆՊՈՒՐԿԻ

Սոյն պատմական վէպն, որոյ գիւղագնուհին ընկերական ճշմարիտ սիրոյ, մաքուր բարոյականի, քրիստոնեայ անբիծ կենցաղի, հրեշտակային անմեղութեան, անյիշաչար սրտի, վեհ հոգւոյ եւ ջերմեռանդ կրօնասիրութեան տիպար մը կը ներկայէ, թարգմանուած է ի Գերմաներէնէ հանգուցեալ Գաբրիէլ էֆ. Գրասէրեան.—Կը վաճառի ի գին 100 փարայի Ջրագիտանեան Պօղոս և Ցակոբ ազգային գրավաճառաց. 5—10

ՏՕՔԹՕՐ Գ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Սկիւտարէն փոխադրուած է ի Բերա Պէքեար փողոց թիւ 9.

Երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը կէս օրէն վերջ իւր բնակարանը կ'ընդունի հիւանդներն և երեքշաբթի օրեր ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները. 47

ՏՕՔԹՕՐ Կ. ՆԱԶԱՐԵԹԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ Մոգըր-գիւղի մէջ հիւանդ ընդունելէ զատ, հիւանդներ կ'ընդունի նաեւ երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը ժամ 7էն 9, ըստ Թրքաց, Սամաթիա Մեծ Փողոց թիւ 339, նոր հաստատած այցելութեան Սենեակն.

Նոյնպէս երկուշաբթի օրերը, դարմանել վերոյիշեալ ժամերուն, Սամաթիա Թրիեան Դեղարանը կը գտնուի, իրեն դիմող աղքատ հիւանդները ձրիաբար դարմանելու. 420

ՏՕՔԹ. Ա. ՔՕՄԱՆՍ ՏԸ ՐԱՅԹԷՐ

Բժիշկ, վիրաբոյժ և մանկաբարձ, վկայեալ Անգղերմանի համալսարանէն, հաստատուած է ի Բերա, Եէնի-Չարշի փողոց, թիւ 80. Հիւանդները կ'ընդունի միջօրէի ժամ 1էն 2, ըստ Եւրոպացւոց. երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ հիւանդները. 54

Օ ԲԱՆԹԷՕՆ ‖ AU PANTHEON
ԳԱԼՖՕՊՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ

Բերա, Մեծ-Փողոց, Կալաթա-Սէրայի մեծ դրան դէմ թիւ 206

Գալֆօպուլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել հասարակութեան թէ Բարիզէն ստացած են իրենց եղանակին նորելուկներու մթերքն, որ է կանանց զգեստներու համար մետաքսեայ և բրդեայ շատ գեղեցիկ կտաւներ, մետաքսեայ ֆանէ և ձեռնոցներու համար, մանկըններու համար նոր գծագրութեամբ ֆանթէզի կերպասներ և հազար ուրիշ նոր և ճաշակաւոր փոփոխ առարկաներ.

Գալֆօպուլօ եղբարց վաճառատունն, որ ի վաղուց անտի ծանօթ է, կը վայելէ վստահութիւնն հասարակութեան, որ կրցած է գնահատել անոնց ապրանաց ընտիր տեսակն և միշտ անսայթաք յատկութիւնը. Գալֆօպուլօ եղբարք փափաքելով յայտնել իրենց շնորհակալութիւն մը միաբնիլ վերոյիշեալ առաւելութեանց վրայ, իրենց ամէն ապրանաց համար հաստատած են բոլորովին նպաստաւոր և շատ զեղչեալ գներ. 409 18—20

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1.000,000

„ՖԻՆԻՔՍ„

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, սուկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրներն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16.000.000 Անգղ. ոսկոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 6

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ առաքողաց, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք	8.000.000
Պահեստի դրամ 31 դեկտ. յունիս 1889	»	5.604.722
Տարեկան հասոյթ	»	12.773.779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՐԱՆՔՖՈՐԹՈՒԱՋ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6.250.000 — Պահեստի դրամ ֆռանք 1.270.300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև Թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100.000.000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անամիատիս խան. 11

ԾԱՆՕԹ—Յետայ Ներսէսեան Հայր և Որդի, Ընկերութեանցս Պոլսոյ դրամատերքը, յիշեալ ՎԱՐԿ ու ՀՐԱՀԱՆԳ ընդունած են վճարելու անմիջապէս այն ամեն վնաս, որոյ հաշիւը հաստատուած է և վաւերացեալ Ընդհ. Գործակալութենէն։

ՎԵՑ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆՔ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ
ԿԸ ՄՆԱՑ ՏԱԿԱՒԻՆ

ԵՕԹԸ ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ ՇԱՀԵԼԻՔ

ՊԻՎԻԼԱՔՈՒԱ ԼԱ ՄԱՋԱՅԻ

Պարգեւաւոր պարտատոմսերով

Նորաշնաւորեալ իտալական պետութեան արժեթղթով որք Աւանդից և Փոխառութեանց Արքայական Սնտուկին յանձնուած են թիւ 2,504 և 14,614 օրէնքներու համաձայն

Այս ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ՆՈՐ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍ Պիվիլաքուա լա Մաջայի վերակազմեալ փոխառութիւն, հաստատուած են Իտալիոյ Ուսմպերթօ թագաւորին 1888 յուլիս 1 թուակիր հրովարտակով։

Փոխառութիւնը կը բաղկանայ 32.481.900 Ֆրանք դրամագլխէ, բաժնեալ 2.452.000 պարտատոմսէ։ Զնչելի է 115 վիճակահանութեամբ՝ 1889 մարտ 30էն մինչև 1938 դեկտեմբեր 31. Այս 115 վիճակահանութեանց մէջ պիտի շահին 25.301 պարգեւաւոր պարտատոմսեր՝ 8.209.000 ֆրանք արժէքով։

Աւելի հանելով գոյացեալ վեց վիճակահանութիւնները, կը մնայ տակաւին շահելիք 7 միլիոն պարգեւ։

Իտալական կառավարութիւնը 1888 յուլիս 7 թուակիր նախարարական զեկուցագրով հաստատած է Պետական Արժեթղթոց ամբողջը, որ լիովին բաւական ապահովելու համար փոխառութեան գործառնութիւնքը։ Աւ այս, Աւանդից և փոխառութեանց Արքայական Սնտուկը ամեն վեցամսեան Իտալիոյ Թագաւորութեան Ազգային Պանքային կը յանձնէ այդ արժեթղթոց տոկոսը, պարգեւներուն վճարումն և արժեթղթոց գլխագինը ապահովելու համար։

Վերջին վիճակահանութիւնք տեղի ունեցան 1889 դեկտեմբեր 31ին, 500.000 Ֆրանքի գլխաւոր պարգեւով մը, և 1890 մարտ 31ին՝ 250.000 Ֆրանքի գլխաւոր պարգեւով մը։

ՏԱՐԻՆ ՉՈՐՍ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆՔ

1890ին — 1891ին — 1892ին

Մարտ 19|31ին — Յունիս 18|30ին — Սեպտեմբեր 18|30ին — Դեկտեմբեր 19|31ին

ՊԻՎԻԼԱՔՈՒԱ ԼԱ ՄԱՋԱՅԻ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐՈՒՆ ԳԻՆՆ Է

1 պարտատոմս 45 Ֆրանք.—10 պարտատոմս 445 Ֆրանք.—100 պարտատոմս 4.400 Ֆրանք

ՊԻՎԻԼԱՔՈՒԱ ԼԱ ՄԱՋԱՅԻ պարտատոմսք ի սես վճարելի են, հետեւաբար ամէն ժամանակ փոխանցելի են և գնելու կը վճարուին։

ՊԻՎԻԼԱՔՈՒԱ ԼԱ ՄԱՋԱՅԻ պարտատոմսք կը կրեն Իտալիոյ Ումպերթօ Թագաւորին ստորագրած հրովարտակին պատճէնը, արքայական պատուիրակին ստորագրութիւնը, իտալական կառավարութեան հսկողութեան դրոշմ և վիճակահանութեանց յատակագիծը։

Վաճառքեր հանութիւնք տեղի կ'ունենան ի Հռոմ, նշանաւոր նախագահութեան մէջ, Իտալիոյ Ազգային Պանքային խնամոց որ փոխառութեան վարիչ անուանուած է մինչև ցվերջ, ի ներկայութեան Արքայական պատուիրակին, որ պաշտօն ունի հսկել փոխառութեան և վիճակահանութեանց գործառնութեանց, յօգուտ արժէքատէրց։

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒՔ

500,000 ֆրանք	250,000 ֆրանք	30,000 ֆրանք
400,000 »	200,000 »	20,000 »
300.000 »	50,000 »	6,000 »

և նուազ կարեւոր ուրիշ շատ պարգեւք, ընդ ամէնը 25,301 պարգեւք։

Պարգեւով կամ պարզ գլխագնով շահած պարտատոմսից վճարումը կը լինի Իտալիոյ Ազգային Պանքային, իւրաքանչիւր վիճակահանութենէն ամիս մը յետոյ։

Ըստ որում արժեթղթոց ամբողջութիւնը 32.000.000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը կը ներկայացնէ, և պարգեւներուն գումարն այ 8 միլիոնը կ'անցնի, ճանաչուած շահելու հաւանականութիւնը 4 ի դէմ 1 է։

Արժէթուղթք ինչպէս և վիճակահանութեանց ցուցակք կը գտնուին ԻՍՏԵՐՆ ԷՔՍԷՆՃ, Քարաքէօյ, Տէյիրմէն խան, 14, Կ. Պոլիս։ 37 7—16

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՈՅԺ

Պիտի գտնեն ծերք, երիտասարդք եւ տղայք՝ եթէ միշտ գործածեն Տոքթ. Ըրիճէսի Սնուցիչ Հիւթը

Այս պատրաստութենէն խոհեմէ գդալ մը, կէս գաւաթ ջրի մէջ լուծուելով, յառաջ կը բերէ ախորժահամ և սնուցիչ ըմպելի մը, որ կը գիւրացնէ մարսողութիւնը, զօրացնելով կերակուրը և սնուցանելով մկանները։

Մանկանց համար գործածութեան եղանակ

Տ. Ըրիճէսի Սնուցիչ Հիւթէն խոհեմէ գդալ մը, փոքր քանակութեամբ թարմ ջրի կամ կաթի մէջ լուծանելով, յառաջ կը բերէ մանկանց մը պրատ վրայ պէտք է աւելցնել 90 աստիճան տաքցած ջուր կամ կաթ, հաց աւելցնել խառնելով մինչև որ եռայ։ Կարելի է գոյն գործածել նաև ծծերի մէջ։

Անհրաժեշտ գտնուած է այն մայրերուն համար որք քիչ կաթ ունին կամ բնաւ չունին։

Գնորդներէն կը խնդրուի լաւ որոշել թէ պահելի թէ մեծ համար է։

Եթէ կ'ուզէք որ ձեր զաւակներն առողջ և քաջակազմ լինին, հարցուցէք Տր. Ըրիճէսի Սնուցիչ Հիւթն որ կը գտնուի գործակալին քով։ ԷՏՄԻՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Ղալաթիա, Վոյվոտա պանդոկաց քով թիւ 95 և 97 ...

VICHY

ՍԷՆ-ԻՕՐԻ ԱՂԲԻՒՐ

Կամ ՀԱՅՈՑ ՍԷՆԴ-ԻՕՐ, գեղագոյն, Սեւ Եւր. Վիչի

Ամենէն թարմն և հետեւաբար ամենէն կազդուրիչ և փոխադրութեան մէջ ամենէն նուազ անուղղակին, գերազանց դարման քղջքէ լեարդի, ստամոքսի և մէջքի հիւանդութեանց, աւազի և յոդացաւի։ Գինն է 50 շիշերոց արկղը 20 Ֆրանք։ Խեղծերէն զգուշանալու համար, իւրաքանչիւր շիշի պիտակին վրայ փնտռել սա ստորագրութիւնը՝ N. Larbaud St Yorre

ՆԻԿՈՒ. ԳԵՂԱՎԱՃԱՌՔ ԵՒ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՐԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՔ

4.8 3—12

ԿԱՐԲԻԽՈՐ ՈՂՈ

ԱԵԱՍՆԱՐՈՑՄՆԵՐՈՒ ԵՒ ՆՐԿՐԱԳՈՐԾԱՑ

ՊՈԿՏԱՆՕՖԻ ՄԻՒՌՕՏԻ ՀԻՒԹ
ԳՈՐԾԱՐԱՆ Ի ՄՈՍԿՈՒԱ

Նոր դարման ընդդէմ արջառի ինչպէս ձիու, եղջերաւոր անասնոց, ոչխարներու, շուներու մակարդեալ երիններու։

ԻՐՐ ՆԱԽԱԶԳՈՒՇՈՒԹԻՒՆ. 200էն 300 մասն ջրի խառնեցէք և գործեն լուացէք,

ԻՐՐ ԴԱՐՄԱՆ. 120էն 150 մասն ջրի խառնեցէք։ Այս չափով կ'ողողէնէ ճճիներն և կ'այրեցնէ անասնոց վէրքերը։ Նոյնպէս կ'ոչնչացնէ շունեւրուն յատուկ հասուն և թռչնոց փետուրներուն ոջիլները։ Ոչխարներուն համար կէս լիտր հիւթ 50 լիտր ջրոյ մէջ։

ԻՐՐ ԱՂԲ. Իբր աղբ կը գործածուի տունկերուն և պտղատու ծառերուն, կ'ոչնչացնէ ոջիլներ և թրթուրներ, և հետեւաբար կը դիւրացնէ տունկերն աճումը։ Ոլոռատունկերը 60էն 80 մաս ջրի մէջ լուծուած ՊՈԿՏԱՆՕՖԻ ՄԻՒՌՕՏԻ ՀԻՒԹՈՎ, զերծ կը մնան ամեն տեսակ հիւանդութենէ և մինչեւ իսկ ՖԻԼՈՔՍԷՐԱՅԷ։

Պոկտանոֆի հիւթը ¼, ½ և 1 քիլօնոց տափերով կը ծախուի ի Ղալաթիա, Խուրշուտ խան, թիւ 18։ 441

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

211. Կ. ՊՈԼԻՍ ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ 211

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ, իւր խանութին մէջ կը պատրաստուին թէ՛ արանց և թէ կանանց յատուկ ամեն տեսակ գեղեցիկ կօշիկներ Ֆրանսական նիւթերով և Ֆրանսայէ բերուած վերջին նորաձեւութեանց համապատասխանող օրինակներու համաձայն։

Պատրաստուած կօշիկները հետեւեալ վերջին գներով կը վաճառուին։

Գոթին կալոշ	Ղրշ	95	Պալատական կալոշ Ղրշ	45
Գոթին	»	67	Կանանց մաւճակ »	40
Մոյկ	»	150	Կանանց սկարբին »	45
Սկարբին	»	52		

291

ՖԵՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց
Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ շքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդէսին մէջ։

Բսան տարուան յաջողութիւն Ամերիկա, Աֆրիկէ, ի Շնդկաստան, Անդլիա և Ասիա—Շքադրամ 1885ի Անվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մելպուռնի և Պրուսէլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատելֆիոյ, 1873ի Վիեննայի միջազգային ցուցահանդէսներուն մէջ։

ՖԵՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ տաղտկապահական ամենէն ծանօթ ըմպելին է—Հատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իբր զգուշական գործածական ծանրայեն երկիրներու անեղերայ, տարափոխիկ հիւանդութեանց և ջերմերի։

ՖԵՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանգարտեցնէ ծարաւը, կը դրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս ըմպելիք, բոլոր ծանօթ ըմպելիներէն և ամենէն գերազանց, կ'առնուի ամեն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժաբեր, ճաշէն յետոյ, իբր մարսողական է։ Կարելի է խառնել գոյն վերմութի, գինիի, լիմոնի ջրոյ և խոհարի հետ։

ՖԵՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշարարաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ԸԷՔՔԻԱ 93

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳՏՈՒԼՄԱՆ ԵՒ ՊԼԻՄՓԼԻՆԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային թղթատարատան վրայի յարկը

Այս նշանաւոր գործատունն, որ արժանաւոր համբաւ մի ստացած է ի մեզ, այժմեան եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելցուց մի կը նէ, որ արդէն բազմաթիւ է Ֆրանսական, Անգղիական, Գերմանական եւ Զուիցերական բերքերու զանազան տեսակներով։

Հետեւաբար իւր բաւ գործարանին ապրանքներուն վրայ որ, են՝ սեւի համար ամեն տեսակ նորաձեւներ, բաճկոնակ, կերպասներ, դերձ, ձեռնոցներ, ասեղնագործ, չալիներ, շալակներ, ասպանդակ, թիկնոց, կանանց օժիտներու և փոքր աղջկանց համար զարդարանքներ, աւելի շատ է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորն ալ ընտիր տեսակ։

Հաստատութեան զանձումը կը դր և մանուածոյ այն վայելչուտ և գանազան տեսակ վերարկուներն և ճաքէթներն կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակով և շքեղութեամբ յօրինեալ են։

Յաւելցուած մի բրած է նաև պատրաստած զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն հաւ է ոլշած, և իւր ընդարձակ աշխատանոցին շնորհիւ կրրնայ պատրաստելու պէս զոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նոյն ճաշակին ու բարձանց համեմատ ի զարդ գնելով ինչ որ ապրանքին։ Կը գտնուի նաև մինչեւ 16 տարեկան տղայոց համար ամեն տեսակ զգեստներ բոլոր թեւեր խիստ չափաւոր գներով։ Կը ծախուին մեծ եւ փոքր քանակութեամբ։

ՄԱՆԿԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՅ 101

MERVEILLEUSE DÉCOUVERTE!

Plus d'ASTHME, Plus de SUFFOCATIONS

Les Papiers, les Poudres, les Cigarettes, à base de narcotiques, calment momentanément vos souffrances épouvantables, mais vous tuent sûrement.

ASTHMATIQUES!

Le SEUL CURATIF de l'ASTHME,
Le SEUL REMÈDE INOFFENSIF qui GUÉRIT, c'est la

LIQUEUR DE L'ÉTOILE

de Lauten perfectionnée et préparée par Marie LECHAUX, Ph^n-C^ne, 164, r. Ste-Catherine, BORDEAUX

Une intéressante Notice, contenant tous les renseignements sur la médication et de nombreuses attestations de son efficacité, est envoyée gratis et franco à tous ceux qui la demandent.

DÉTAIL: Dans toutes les bonnes Pharmacies.

ԽԱՐԻՍԱ

ԿԵՆԱՑ, ԼԿԱՄՏԻՑ ԵՒ ՕԺՏԱՑ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ՎԻԵՆՆԱ

Գործողութիւնք 1889 Դեկտ. ամսուն

Այս ամսուան մէջ ստացուած և ստորագրուած են 844 նոր մուրհակներ (բոլիս) որք կը կազմեն ապահովագրեալ դրամագլուխ, | Ֆր. 5.147.407·50

Բաժիններու գանձ.	»	432.287·03
Վճարմ. մահուանց առթիւ	»	296.100 —
1888 դեկտ. 31ին երաշխաւորեալ հասոյթ,	Ֆր.	88.469.460·35
Ամբողջութիւն ապահովագրեալ գումարաց,	Ֆր.	434.419.824·71
Վճարեալ գումար	»	152.322.584·88

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր Գործակալութիւն Գ. ԼԻՈՆԷԼ ԳՈՆՏԻ, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Մայերի, երկրորդ յարկ. 27

Ընկերութեան սեղանաւորն է Գ. Ս. ԱՍԼԷՐ

FOIE DE MORUE DÉSINFECTÉE de CHEVRIER — ՇԷՎՐԻԷԻ ՄՈՐՈՒ ՋԿԱՆ ԻՒՂ ՋՏՈՒԱԾ

Առաջնակարգ դեղագործ ի Փարիզ, սպեն Պատուոյ Լէգէոնի, վարժապետեալ Բ. կարգի Մէտիւնէով, ֆօպուր-Մօնմարթր փողոց և պատուանշանին։

ՃԻՐՄԱԿ ԵՒ ԹՈՒԽ

Մորու ձկան իւղը խոյծիզով զտելով, Գ. Շէվրիէ այդ հեղուկին տուած է ախորժելի համ և հոտ, միանգամայն ամբողջութեամբ պահելով անոր բուժիչ յատկութիւնները։

Այս դիւտին պատճառաւ հնարիչը մեծամեծ վարձատրութիւններ ստացած է, մինչև և պատուոյ վկայական։

Ամբողջ աշխարհիս բժիշկք կը նախադասեն զայն ամեն տեսակներէն։

ԵՐԿԱԹԱԽԱՌՆ

Գ. Շէվրիէ իւր գիւտը կատարելագործած է երկաթ ու ֆերով Մորու ձկան երկաթախառն իւղ մը պատրաստելով։ Հակառակ այս յաւելման, իւղը դիւրաւ կը մարսուի և բնաւ սրտխառնութիւն չպատճառեր։ Ուստի նախընտրելի է միւս բոլոր երկաթախառն պատրաստութիւններէն և յաջողութեամբ կը գործածուի թոքախտի, Պոճիէի, Վատութեան և Նոյնի համար։ Մանաւանդ կը յարմարի տկարակազմ անձանց։ 426

Ընդհ. ժողովատեղի, կեդր. դեղատ. Ն. ԹԷՕՏՈՐԻՏԷՍ, 241, Մեծ փողոց Բերայի, Կ. Պոլիս

Միւսներն դեղատանց մէջ կը գտնուի նաև ՇԷՎՐԻԷԻ կազդուրիչ ԳՈԳԱՅԻ ԳԻՆԻՆ

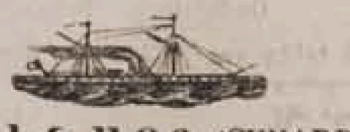

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՑ

Ուր կը շոգենաւներ կը բանին Լիվերբուլ և Նիւ-Եօրք միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գալլիա	4841
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4535
Սերվիա	7391	Սամարիա	2574
Օրեգոն	7268	Մարաթոն	2408
Օռանիա	5587	Ալկա	2398
Ավրանիա	5517	Պարթենոն	2186
Կալլիա	4809	Քարրիթա	2246
Սէթիա	4557	Բաթավիա	2144
Աւրօրա	2143	Ֆորմոզա	1899
Քէթալ	1876	Մարոքքօ	1855
Շերպուրկ	1614		

Մոյնըն շոգենաւը, նաւապետ Բինկ, Լիվրբուլէն տեղ կ'սպասուի մայիս 21ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕԼԻ ընդհ. գործակալ Thomas C. Joly

Թիւ 1, Բիւյիւք Հայիլ փողոց խան, Ղալաթիա 196

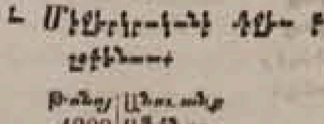

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլ և Միջերկրական ծովու միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանտարա	4200	Աֆրիկա	3000
Ֆեբրա	4000	Օլիմպիա	3000
Օտեմիչ	4000	Ներիտա	3000
Սեվաստիօ	3250	Բերա	3000
Ռիմա	3250	Լոֆիա	800
Մալթա	3250	Օլիմա	800
Մարինաթա	3250	Սեբիլ	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ոսիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
181 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվրբուլ,

Արտօնատէր Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ